

12 DE JULIOL DE 2023

Informe de retorn de la consulta pública prèvia i del procés participatiu a l'Avantprojecte de llei de drets culturals de Catalunya

Generalitat de Catalunya

Índex

1. Introducció	3
2. Classificació de les aportacions rebudes	3
2.1. Antecedents i context	3
2.2. Fonaments de dret	4
2.3. Procés de participació i relació de les aportacions rebudes per àmbits	5
2.3.1. Procés de participació	5
2.3.2. Relació de les aportacions rebudes per àmbits	6
3. Anàlisi de les propostes rebudes	8
Àmbit 1 Lliure participació, creació i accés de tota la ciutadania a la vida, béns, productes i pràctiques culturals	9
Àmbit 2 Protecció i garantia dels drets de les persones treballadores de cultura	20
Àmbit 3 Ordenació del Sistema Cultural	25
Àmbit 4 Finançament del Sistema Cultural	29
Altres propostes	34
4. Annex a l'informe de retorn de la consulta pública prèvia i del procés participatiu a l'Avantprojecte de Llei de drets culturals de Catalunya	38
Relatories	39
Reunió Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA) i equip articulador i relator del Projecte de Llei de drets culturals	46
Processos participatius per a la garantia i promoció dels drets culturals	48

1. Introducció

Aquest informe s'ha elaborat d'acord amb la Instrucció de 8 de març de 2021 per a la tramitació d'una consulta pública prèvia a l'elaboració d'una norma i la seva participació en el portal Participa GENCAT de la Generalitat de Catalunya.

L'objectiu del document és recollir, classificar i analitzar de manera exhaustiva les aportacions fetes per la ciutadania i les entitats durant la consulta pública prèvia i el procés participatiu de l'Avantprojecte de Llei de drets culturals, impulsada pel Departament de Cultura.

D'acord amb aquest document, els objectius que es pretenen assolir a través d'aquesta iniciativa legislativa són els següents:

- Establir el marc que garanteixi la lliure participació, la creació i l'accés de tota la ciutadania a la vida cultural, als béns, als productes i a les pràctiques culturals, amb especial atenció a aquelles persones i col·lectius que actualment no poden accedir-hi en igualtat de condicions, així com garantir el dret a tothom de participar en la governança de la cultura.
- Reforçar la protecció i garantir els drets de les persones que treballen al sector cultural a Catalunya.
- Ordenar adequadament el Sistema Cultural de Catalunya per posar-lo al servei de l'exercici d'aquests drets.
- Garantir el correcte finançament del Sistema Cultural.
- Endreçar i completar el sistema de gestió de dades i informació cultural per poder fer un seguiment i una avaluació correctes.

El 20 de juliol de 2022, es va publicar al portal Participa de la Generalitat de Catalunya la documentació relativa a la consulta pública prèvia de l'Avantprojecte de Llei de drets culturals.

El 20 de setembre de 2022, va finalitzar el termini perquè la ciutadania pogués fer les aportacions i els comentaris que considerés escaients.

Al portal Participa no s'han rebut aportacions ni respostes a les preguntes efectuades a la consulta.

Atès que, en finalitzar el termini per dur a terme el tràmit, no s'han efectuat aportacions ni comentaris, es continua la tramitació amb un procés participatiu amb sessions de debat obertes a la ciutadania tant presencials com en línia. Les aportacions que es recullen durant aquest procés serviran de base per a la redacció de l'Avantprojecte de Llei de drets culturals.

El procés participatiu va tenir lloc entre l'1 de novembre de 2022 i el 31 de gener de 2023 amb l'objectiu de recollir l'opinió i les aportacions de totes les persones i associacions interessades en els objectius fixats a la memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei, aprovat per l'Acord del Govern el 14 de juny de 2022.

2. Classificació de les aportacions rebudes

2.1. Antecedents i context

El punt de partida de l'acció política per garantir els drets culturals de la ciutadania és l'article 22 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que estableix que "totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives".

En ple context de pandèmia, el 22 de setembre de 2020, el Govern de la Generalitat va acordar declarar la cultura bé essencial com a punt de partida per elaborar el marc normatiu que hauria de garantir i regular l'accés a la cultura i els drets culturals de la ciutadania.

Amb aquesta iniciativa, el Departament de Cultura buscava el trencament de les dinàmiques socials que comporten una manca d'equitat objectiva pel que fa a l'exercici dels drets culturals de la ciutadania i dels rols, però també pretenia abordar altres problemàtiques vinculades, com ara la precarietat que pateixen bona part dels treballadors i treballadores del món de la cultura o una nova articulació del sistema d'equipaments culturals que donés solució als plantejaments de manca d'equitat i de precarietat detectats. I tot això a partir d'un nou plantejament global del sistema de finançament de la cultura que faci possible dur a terme les noves polítiques.

Per fer realitat aquests propòsits, només un nou marc normatiu que aporti noves visions i plantejaments pot ocasionar transformacions profundes que permetin arribar a l'arrel dels problemes detectats i provoquin un canvi i una transformació real a la nostra societat. En aquest sentit, la visió de la cultura des de l'òptica dels drets culturals a l'abast de tota la ciutadania pot ser el veritable desllorigador que permeti el canvi de paradigma.

A partir del mes de setembre de 2022, el Departament de Cultura, amb el suport del Departament d'Acció Exterior i Govern Obert, va fer un pas més i va dissenyar un procés participatiu sobre les garanties i les actuacions de promoció dels drets culturals a Catalunya. Aquest procés, que es va desenvolupar entre el novembre de 2022 i el gener de 2023 al llarg del territori català, tenia els objectius següents:

- Generar un procés de participació i debat ciutadà ampli i transversal sobre les necessitats, objectius, prioritats i projectes vinculats a la garantia i promoció dels drets culturals, tenint en compte els diferents sectors culturals i perfils sociodemogràfics i culturals de la població que intervenen en l'accés, participació i creació de cultura.
- Promoure una participació accessible, inclusiva i diversa i vetllar per la incorporació en la participació d'aquelles persones que sovint no hi participen.
- Conjuguar un model de participació híbrida en dos nivells: a) entre participació presencial i participació digital, mitjançant la plataforma participa.gencat.cat, i b) entre les visions i aportacions del sector cultural i la població de diferents perfils sociodemogràfics i culturals.
- Garantir la transparència i el rigor dels resultats de les diferents fases del procés participatiu a partir de la traçabilitat dels continguts.
- Assegurar una àmplia difusió i comunicació per tal que la ciutadania i els diferents agents implicats participin i siguin prescriptors del procés participatiu.
- Utilitzar els resultats del procés en la definició dels drets i de les actuacions associades i fer arribar la informació obtinguda als grups parlamentaris amb l'objectiu de contribuir al debat polític entorn de l'Avantprojecte de llei de drets culturals.

2.2. Fonaments de dret

- L'Acord del Govern de 14 de juny de 2022, pel qual s'aprova la memòria preliminar de l'Avantprojecte de llei de drets culturals.
- La Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació.
- La Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.
- La Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat.
- La Declaració de Friburg sobre drets culturals presentada el 7 de maig de 2007.
- L'Estatut d'autonomia de Catalunya, aprovat el 19 de juliol de 2006.

- La Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals de la UNESCO de 20 d'octubre de 2005.
- La Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural, adoptada el 2 de novembre de 2001.
- La Declaració Universal de Drets Humans, adoptada i proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 217 A (III), de 10 de desembre de 1948.

2.3. Procés de participació i relació de les aportacions rebudes per àmbits

2.3.1. Procés de participació

El procés participatiu ha constat de 3 fases:

Fase 1. Disseny del procés. Fase inicial del procés participatiu, en què s'han definit els eixos de debat, els objectius, el mapa d'actors i la metodologia del procés participatiu, recollits dins el marc de referència.

Fase 2. Participació. En aquesta fase s'han desenvolupat diferents canals de participació per tal de recollir el màxim d'aportacions diverses per tot el territori:

- Sessions de debat presencial: s'han realitzat un total de 10 sessions per tot el territori català amb el suport de NOVACT, que han facilitat el debat i la recollida d'aportacions.
- Participació en línia a través del portal participa.gencat.cat. S'ha habilitat la pestanya d'aportacions per recollir-ne durant tota aquesta fase.

Un cop finalitzada la fase de participació, s'han recollit les aportacions i s'ha elaborat un informe dels resultats.¹ En aquest últim, es posa en relleu que, en el període transcorregut entre el novembre de 2022 i el gener de 2023, les 10 sessions participatives, 3 de les quals van ser en format híbrid (presencial i online), es va comptar amb la participació de 186 persones de perfils molt diferents: representants de diferents perfils d'agents culturals; persones d'entitats culturals, representants i tècnics de l'administració pública, i representants d'organitzacions privades culturals repartides al llarg del territori català.

Taula 1. Sessions participatives i participació online

Sessions	Nomenclatura abreujada	Sessions	Nomenclatura abreujada
Granollers	Sessió 1 (S1)	Girona	Sessió 7 (S7)
Manresa	Sessió 2 (S2)	Barcelona	Sessió 8 (S8)
Tremp	Sessió 3 (S3)	Vilafranca del Penedès	Sessió 9 (S9)
Lleida	Sessió 4 (S4)	Terrassa	Sessió 10 (S10)
Tortosa	Sessió 5 (S5)	Online (web)	Aportació (0)
Tarragona	Sessió 6 (S6)		

¹ Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals. Informe de resultats de les sessions participatives, març de 2023.

Fase 3. Retorn. Aquesta és la fase en què ens trobem ara i que es correspon amb l'elaboració d'un document marc per al debat parlamentari relatiu a l'elaboració de la Llei de drets culturals. Aquesta fase s'ha realitzat a partir de l'anàlisi de les aportacions del procés participatiu.

2.3.2. Relació de les aportacions rebudes per àmbits

Tal com es recull a l'informe dels resultats del procés participatiu, les aportacions es presenten estructurades en 4 àmbits, les mateixes en què es va estructurar el debat, i en línia amb les categories proposades en el procés del portal participa.gencat.cat:

1. El marc que garanteixi la **lliure participació, creació i accés de tota la ciutadania** a la vida, béns, productes i pràctiques culturals, amb especial atenció a les persones i col·lectius que actualment no poden accedir-hi en igualtat de condicions, així com el dret a participar en la governança de la cultura.
2. La **protecció i garantia dels drets de les persones que treballen** al sector cultural a Catalunya.
3. L'ordenació del **Sistema Cultural de Catalunya** per posar-lo al servei d'aquests drets.
4. El correcte **finançament** del Sistema Cultural.

A continuació, es recull la llista de les principals aportacions per a cadascun dels àmbits:²

Àmbit 1. Lliure participació, creació i accés de tota la ciutadania a la vida, béns, productes i pràctiques culturals

1. Definició àmplia del concepte "cultura".
2. Promoció de la cocreació, coprogramació i coproducció.
3. Replantejament de la comunicació cultural.
4. Aplicació de la mirada interseccional.
5. Aplicació de la perspectiva territorial.
6. Aplicació de la perspectiva de diversitat funcional i intel·lectual.
7. Mesures per promoure la representació de col·lectius infrarepresentats.
8. Mesures per promoure la proximitat de la cultura.
9. Mesures per promoure la participació ciutadana en el sector cultural.
10. Mesures per atraure nou públic.
11. Mesures per abordar les desigualtats d'accés per raons socioeconòmiques.
12. Mesures relacionades amb el jovent.
13. Mesures de conciliació familiar per poder consumir i gaudir de la cultura.
14. Mesures que vinculin la cultura a la salut.
15. Altres propostes. En concret:

² Per a una anàlisi detallada de les aportacions i resultats dels debats, vegeu el document *Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals. Informe de resultats de les sessions participatives*, març de 2023.

- a. Mesures per promoure la cultura popular com a element cohesionador.
- b. Creació de la Sindicatura de Greuges dels Drets Culturals.
- c. Vincular la cultura a l'ecologia.
- d. Regular la cultura no reglada.
- e. Crear mecanismes adequats per tal de facilitar el fet que el públic pugui descobrir propostes musicals i poder-se "enamorar" de la cultura.
- f. Generar mesures per crear comunitat, vincles i sinergies al sector cultural.
- g. Generar i instaurar hàbits de lectura des de la infantesa fa que hi hagi més interès cultural.
- h. Fer estudis de públic cultural per saber a qui s'estan dirigint els espectacles i quins són els seus interessos.
- i. Més visibilitat en relació amb la seguretat.

Àmbit 2. Protecció i garantia dels drets de les persones treballadores de cultura

- 1. Reivindicar i dignificar les tasques de les persones que treballen al sector cultural.
- 2. Revisió de la regulació laboral del sector cultural.
- 3. Fomentar la contractació de personal dedicat al sector cultural.
- 4. Capacitació adreçada al personal de les administracions públiques que es dediquen a la cultura i especialització de tasques.
- 5. Mesures per conciliar la vida laboral al sector cultural amb la resta d'aspectes de la vida de les persones.
- 6. Establiment de perfils de tècnics culturals als centres educatius.
- 7. Oferta de més espais formatius per a professionals de la cultura.
- 8. Possibilitar que els professionals de la cultura puguin impartir docència.
- 9. Fiscalitat justa.
- 10. Establir mecanismes de discriminació positiva per raó de gènere.
- 11. Establir un sistema de gratuïtat selectiva.
- 12. Promoure la creació artística cultural diversa en l'àmbit individual i col·lectiu.
- 13. Mesures per conservar la creació artística.

Àmbit 3. Ordenació del Sistema Cultural

- 1. La nova Llei de drets culturals ha d'emmirallar-se en altres legislacions garantistes i iniciatives ja existents.
- 2. Establiment de vincles estables i sostinguts entre el Departament de Cultura i altres departaments de la Generalitat.
- 3. Creació d'un sistema/programa coordinat de recollida de dades.
- 4. Creació d'un carnet de cultura.
- 5. Necessitat d'analitzar les polítiques públiques vinculades a la cultura.
- 6. Disseny d'una planificació que centralitzi i materialitzi els criteris polítics per convertir la cultura en essencial.
- 7. Acompanyament de la Llei de drets culturals d'un Pla de promoció cultural per tot el territori.
- 8. Establiment d'una xarxa publicoprivada i amb el tercer sector en l'àmbit cultural.

Àmbit 4. Finançament del Sistema Cultural

1. Augment del pressupost en cultura i establiment d'un finançament just, articulat i transparent.
2. Garantir recursos estables per assegurar la implementació de la Llei de drets culturals.
3. Repensar les subvencions destinades a la cultura perquè siguin més comprensibles.
4. Establir obligacions a les administracions públiques en relació amb el finançament.
5. Impulsar el mecenatge.
6. Repensar els pressupostos perquè la cultura sigui accessible a persones amb renda baixa.
7. Establir pressupostos participatius de cultura.
8. Lluitar per reduir l'IVA cultural.
9. Recursos per impulsar els projectes amb perspectiva de gènere.
10. Finançament equitatiu per a totes les identitats culturals.
11. Altres propostes. En concret:
 - a. Incentivar i reconèixer les aportacions econòmiques que es fan al sector de la cultura.
 - b. Establir microcrèdits per a emprenedoria cultural.
 - c. Dissenyar un Pla de produccions culturals per tal de millorar el finançament i la rendibilitat de les produccions culturals.
 - d. Establir ajudes i aportar recursos a cinemes i locals que reproduïen pel·lícules, per tal de fomentar que puguin seguir actius (S8).
 - e. Nou Pla d'equipaments culturals (PECCat), tenint en compte la realitat cultural.
 - f. Garantir el suport i la continuïtat a organitzacions i entitats ciutadanes.
 - g. Previsió de finançament perquè les companyies accedeixin al públic.
 - h. Fomentar la cooperació (finançament en espècies) i coneixement entre entitats.

3. Anàlisi de les propostes rebudes

Totes les contribucions han estat analitzades i s'ha pres nota de les preocupacions i arguments que s'hi expressen, tant als debats presencials (o virtuals) com al portal participa.gencat.cat. Tanmateix, per facilitar l'anàlisi, aquesta última s'ha centrat en les propostes concretes per a l'Avantprojecte de Llei, i s'han descartat les parts argumentatives.

Les propostes s'han classificat en els diferents àmbits en què es va estructurar el debat per tal de poder diferenciar les propostes que són iguals; les que van en el mateix sentit, però tenen matisos diferents, i les que tenen sentits oposats.

Després de cada proposta en concret, es proporciona una resposta, i s'especifica fins a quin punt es valorarà incorporar-la a l'Avantprojecte de Llei de drets culturals, si es prendran en consideració en el transcurs del desenvolupament normatiu de la Llei, o bé si no es poden prendre en consideració — explicant-ne els motius.

Àmbit 1

Lliure participació, creació i accés de tota la ciutadania a la vida, béns, productes i pràctiques culturals

Definició àmplia del concepte “cultura” (S1, S3, S4, S5, S7, S8, S9, O)

Algunes aportacions per part dels i les participants fan referència a la mateixa definició del concepte “cultura” i es demana una concepció àmplia per part de la Llei.

Resposta

Partint del fet que la Llei té per objecte establir el règim jurídic aplicable en matèria de drets culturals, el futur Avantprojecte de Llei hauria d'incloure una definició de “cultura catalana”, en què es fes esment de les diferents expressions materials i immaterials, populars i intel·lectuals, tradicionals i innovadores que s'han configurat al llarg de la història als territoris de parla catalana, fruit de la creació pròpia i de l'intercanvi amb altres comunitats, i que han donat com a resultat la personalitat diversa, plural i característica del poble català.

Promoció de la cocreació, coprogramació i coproducció (S1, S5, S7, S8, S10)

Hi ha consens entre els i les participants en la necessitat de fomentar la participació de la ciutadania en els processos de creació, producció i, sobretot, programació. Aquesta mesura permetria augmentar l'interès d'aquells col·lectius que no acostumen a assistir als espectacles culturals programats. En una de les sessions també es fa esment que l'efectivitat d'aquesta proposta ha de promoure la coparticipació en una part de la creació, producció o programació, però no en tota.

Resposta

La memòria preliminar ja feia referència al fet que el text articulat de la Llei hauria de considerar el dret de la ciutadania a intervenir en la governança de les institucions culturals i en les polítiques que afecten la vida cultural de la comunitat mitjançant la participació ciutadana o altres vies d'implicació. En aquest sentit, l'esborrany del text articulat hauria de garantir aquest dret mitjançant la implantació d'instruments destinats a fomentar la participació ciutadana en el disseny i establiment de polítiques i activitats culturals, així com en la producció, la difusió i la confecció de les programacions culturals. En concret, les entitats haurien de disposar de programes de creació col·lectiva o comissariat col·laboratiu amb la participació activa de persones i col·lectius de l'entorn immediat, amb especial atenció a col·lectius en risc d'exclusió.

Replantejament de la comunicació cultural (S1, S2, S3, S5, S6, S8, S10, O)

Aquesta proposta ha estat transversal en moltes de les sessions participatives i es percep com a vehicle per arribar a col·lectius que actualment no estan implicats en el sector cultural. De manera generalitzada, es fa esment de la necessitat de simplificar, coordinar i homogeneïtzar la comunicació cultural. S'observen, però, posicions oposades entorn del paper que haurien de tenir els ajuntaments en la comunicació d'esdeveniments culturals del territori: si bé una part dels i les participants els assignen un rol destacat com a difusors i altaveus de la cultura al territori, una altra part consideren que la comunicació i difusió no hauria de ser únicament tasca dels ajuntaments. Algunes de les aportacions online indiquen que cal que la comunicació cultural sigui en català, castellà i aranès. En l'àmbit de les aportacions concretes, es parla de la necessitat d'establir estructures culturals permanents de difusió, d'adaptar els canals de comunicació a la població que n'és destinatària, de crear espais d'intercanvi virtual d'iniciatives culturals que permetin

conèixer l'oferta cultural del territori, de visibilitzar la programació cultural de les entitats més petites i de formar en xarxes socials i eines digitals que permetin una comunicació més adaptada als nous temps.

Resposta

Gran part d'aquestes propostes haurien de ser recollides en el futur Avantprojecte de Llei. De fet, l'exercici efectiu dels drets culturals seria establir mesures que assegurin la informació actualitzada sobre activitats, continguts i programacions culturals de la comunitat i que aquesta informació pugui arribar a tothom. En aquest sentit, l'Avantprojecte de Llei hauria d'establir el desenvolupament de plataformes d'accés universal que difonguessin la informació sobre activitats culturals amb criteris de diversitat, participació i equilibri territorial. Aquesta tasca hauria de ser responsabilitat del Govern, amb la participació de la resta d'agents públics i privats, receptors de recursos públics.

Així mateix, l'Avantprojecte de Llei hauria de fer esment del món digital, en concret, de la facilitació, per part de les administracions públiques de Catalunya, de l'accés i l'ús de les tecnologies digitals, entre d'altres, en els processos de difusió i promoció de la cultura. Per això caldrà establir una oferta de programes i activitats formatives tant per a l'alfabetització digital com per a l'ús creatiu i avançat de les tecnologies digitals en la transmissió de la cultura.

Tenint en compte que la cultura catalana té com a element singular d'expressió la llengua catalana, la Llei també hauria d'incloure l'assegurament de la disponibilitat lingüística del català i l'aranès en la difusió cultural.

Aplicació de la mirada interseccional (S3, S8, S10)

Amb aquesta proposta es demana el treball conjunt, en xarxa i coordinat entre diferents àmbits (com ara el social, el sanitari o l'educatiu, entre d'altres), que faciliti la incorporació de totes les mirades, tenint en compte privilegis i dificultats.

Resposta

A la memòria preliminar, ja es feia esment de la necessitat de promoure polítiques transversals que garanteixin l'exercici dels drets culturals. L'Avantprojecte de Llei hauria d'incloure, doncs, i de manera explícita, la transversalitat i complementarietat del sector cultural amb altres àmbits, com l'educació, el patrimoni, la comunicació, el gènere, el medi ambient, la salut, la inclusió social, la ciència, la tecnologia, el turisme, la religió i l'economia.

Aplicació de la perspectiva territorial (S2, S3, S4, S6, S7, S8)

En relació amb aquest punt, es proposa de potenciar la singularitat de cada territori i descentralitzar la cultura mitjançant la creació de xarxes entre les diverses iniciatives culturals dels territoris. També es proposa d'estudiar en profunditat la necessitat (o no) d'augmentar i millorar la distribució territorial dels equipaments i els recursos culturals, sense que això impedeixi d'arribar a la conclusió que el problema de l'accés no sigui la manca d'equipaments, sinó la manca de programació. Entre les propostes concretes que es plantegen destaca la facilitació de l'accés a través del transport públic, així com la itinerància per comarques d'algunes programacions, fet que evita els desplaçaments.

Resposta

L'Avantprojecte de Llei hauria de tenir en compte la millora de l'equilibri territorial pel que fa a l'accés a la cultura. D'una banda, tant el Govern de la Generalitat de Catalunya com la resta

d'administracions públiques implicades haurien de vetllar perquè el Sistema Cultural que estableixi la futura Llei sigui equilibrat, sostenible, de qualitat, inclusiu i arribi al conjunt del territori.

Per tal de garantir l'exercici del dret d'accés a la cultura de manera coordinada, s'hauria d'intensificar el treball conjunt dels equipaments de titularitat pública, que ja s'organitzen a escala nacional segons la seva tipologia o funció a partir de diferents xarxes o sistemes (com el Sistema Bibliotecari de Catalunya, el Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya, la Xarxa d'Espais de Producció i Creació de Catalunya, etc.), o fins i tot crear-ne de nous. Així mateix, la Generalitat de Catalunya hauria de mantenir actualitzat el Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat) per tal de dotar el conjunt del territori dels equipaments que permetin garantir l'exercici dels drets culturals.

Les propostes concretes (transport públic per als desplaçaments, itinerància, etc.) quedarien fora de l'abast de la Llei i entrarien dins de l'àmbit del disseny de les polítiques culturals específiques de cada territori.

Aplicació de la perspectiva de diversitat funcional i intel·lectual (S3, S7, S8, S10, O)

En els debats en què han participat representants del col·lectiu de persones amb diversitat funcional s'ha observat un consens sobre el fet que el sector cultural ha de replantejar la seva relació amb els col·lectius de persones amb sordesa, ceguera, discapacitat intel·lectual i de desenvolupament i d'altres.

Entre les mesures concretes que es proposen des d'aquests col·lectius destaquen: la utilització de l'aplicació MUSA, que permet avaluar l'accessibilitat dels espais culturals, per part de tots els equipaments culturals; l'entrada gratuïta a esdeveniments culturals de les persones que acompanyen persones amb discapacitat; el compliment efectiu de la Llei d'accessibilitat en relació amb el sector cultural; la formació del personal del sector cultural en les necessitats del col·lectiu de persones amb diversitat funcional; la participació en la programació cultural de les persones amb diversitat funcional, i la garantia de l'exercici dels drets lingüístics i culturals de les persones sordes que utilitzen la llengua de signes catalana (LSC) en l'àmbit cultural.

Resposta

La memòria preliminar inclou com un dels seus principals objectius l'establiment d'un marc que garanteixi la lliure participació, la creació i l'accés de tota la ciutadania a la vida cultural, als béns, productes i pràctiques culturals, amb especial atenció a aquelles persones i col·lectius que actualment no poden accedir-hi en igualtat de condicions. En resposta a aquest objectiu, a l'esborrany del text articulat de la Llei s'hi haurien d'incloure, entre altres principis fonamentals, el foment i el desenvolupament d'accions encaminades a facilitar l'accés de totes les persones i comunitats a la cultura. En contret, l'Avantprojecte de Llei hauria de recollir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana a accedir, en condicions d'igualtat, als béns, serveis i activitats culturals de la comunitat, sense consideració de barreres territorials, digitals, culturals, econòmiques, socials, funcionals, generacionals, simbòliques o de qualsevol altra mena. Per poder fer efectiu aquest dret, entre altres mesures, l'esborrany del text articulat hauria d'incloure l'obligació de complir i fer complir la normativa d'accessibilitat tant física com digital vigent en tots els espais i equipaments utilitzats per a la pràctica, la producció i l'exhibició cultural, així com disposar de mesures de foment per tal que tots els equipaments públics i privats puguin adaptar-s'hi. El text articulat també hauria d'establir la reserva d'un percentatge de l'aforament de tots els espais o equipaments culturals públics o de titularitat privada que rebin recursos públics per a ús de col·lectius en situació de vulnerabilitat i, quan calgui, per als seus acompanyants. Així mateix, s'hauria de considerar la previsió de gratuïtat o descompte per a persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat, entre les quals les persones dipositàries dels carnets i títols identificatius emesos per la Generalitat de Catalunya (entre aquests últims, els relatius a persones discapacitades). En casos de dependència, i quan així s'especifiqui, també caldria incloure la gratuïtat per a una persona acompanyant.

Per garantir aquests drets, l'Avantprojecte de llei també hauria de tenir en compte la difusió activa de l'existència d'aquests espais d'ús preferent i de les gratuïtats o descomptes associats mitjançant els canals de comunicació habituals i les entitats socials que treballen amb aquestes persones i col·lectius.

Per donar resposta a altres propostes formulades durant el procés participatiu en relació amb aquest punt, l'esborrany de text articulat hauria d'establir la participació de programadors i artistes representatius de la diversitat de les comunitats per promoure de la mateixa manera la diversificació d'audiències i garantir així la participació, en condicions d'igualtat, en la vida cultural de la comunitat, sense consideració de barreres funcionals o de qualsevol altra mena.

El text articulat també hauria de recollir el disseny i implantació de programes de formació adreçats al personal d'institucions culturals que fomentin la seva consciència i capacitats interculturals i així ajustar la seva manera de treballar a les necessitats de diversos visitants i participants.

En relació amb les persones sordcegues, l'esborrany del text articulat de la Llei hauria de garantir que la llengua de signes catalana, com a llengua pròpia de la comunitat signant de Catalunya, estigui present i plenament accessible en les comunicacions, programacions i continguts dels equipaments i institucions culturals.

Mesures per promoure la representació de col·lectius infrarepresentats (S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10)

En aquest apartat s'inclouen tot un seguit de propostes encaminades a promoure la participació de col·lectius poc representats. En primer lloc, es parla de reforçar la comunicació entre les administracions públiques i els col·lectius infrarepresentats amb l'objectiu de generar una oferta cultural que s'aproximi als seus interessos i possibilitats. En relació amb aquest punt, també es parla de la generació d'espais de trobada de persones amb identitats diverses, mitjançant, per exemple, la cerca d'elements comuns entre cultures i la programació de jornades multiculturals, el foment de la inclusió social en àmbits quotidians com poden ser la gastronomia, la música, els jocs o l'arquitectura o la visibilització dels calendaris culturals de la resta de comunitats per tal d'incorporar aquestes cultures diverses a l'imaginari col·lectiu i augmentar així la consciència sobre la multiculturalitat.

En segon lloc, s'introdueix el tema de la implementació d'un sistema de discriminació positiva i de quotes de representació per a col·lectius infrarepresentats. Per això, es diu que calen ajuts, subvencions i recursos suficients. En concret, es proposa l'obligació de destinar un 2% de l'aforament dels espectacles culturals a persones de col·lectius vulnerabilitzats. Cal assenyalar, però, que no tothom està d'acord amb l'establiment d'accions de discriminació positiva o quotes.

En tercer lloc, hi ha un ampli acord sobre la necessitat de treballar en la visibilització d'altres pràctiques culturals per fomentar així la inclusió i cohesió social. De manera explícita, es destaca la necessitat de replantejar la visió cultural des de la perspectiva de gènere interseccional. Hi ha, però, algunes aportacions que destaquen que, tot i que la inclusió està bé, no s'hauria d'anar més enllà, ja que cal respectar els diferents espais culturals sense "forçar" les interconnexions culturals.

En quart lloc, es parla de la necessitat d'estudiar l'accés de les persones migrants a la cultura per poder tenir dades fiables que permetin avaluar la relació entre aquest col·lectiu i el sector cultural.

En cinquè lloc, es fa esment de la necessitat de promoure la diversitat dels treballadors i treballadores del sector cultural, i així fer la cultura més accessible.

En sisè lloc, es parla de la incorporació de la figura del mediador o medidora cultural.

En aquest apartat es recull un comentari que indica que potser la cultura no ha de ser la responsable de la integració i la disgregació, i que, tot i que la cultura és important, no ha de ser la darrera responsable dels problemes socials.

Resposta

Tal com es recull a la memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei de drets culturals, el punt de partida de l'acció política per garantir els drets culturals de la ciutadania és l'article 22 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006, que estableix que "totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives". Amb aquesta Llei, el Departament de Cultura pretén trencar les dinàmiques socials que comporten una manca d'equitat objectiva pel que fa a l'exercici dels drets culturals de la ciutadania i dels rols.

A la memòria preliminar, també es fa referència al fet que la participació en la vida cultural és un dret universal i un element clau per a la cohesió social de la comunitat, així com per a la inclusió, el progrés i la plena realització de les persones que en formen part. D'aquí prové la necessitat de vetllar per la incorporació de tots els col·lectius i individus, especialment d'aquells més vulnerables o que estan en risc d'exclusió social, en la pràctica i l'intercanvi cultural de la comunitat mitjançant eines com la mediació.

Tenint en compte tot el que s'ha dit anteriorment, l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria d'incloure entre els seus principis inspiradors el foment de la inclusió social i de la igualtat de gènere.

Per garantir aquests principis, s'haurien d'afavorir les relacions de convivència, cooperació i intercanvi, així com els espais de trobada que potenciïn les relacions interculturals, el coneixement mutu, el respecte a la diversitat i l'exercici de la plena ciutadania. En línia amb la proposta sorgida del procés participatiu, l'Avantprojecte de Llei hauria d'establir la reserva d'un percentatge de l'aforament de tots els espais o equipaments culturals per a ús de col·lectius en situació de vulnerabilitat, així com la implementació de programes de mediació per apropar les expressions culturals i artístiques a les persones i col·lectius més vulnerables. Tal com també es recull a les propostes sorgides del procés de participació ciutadana, caldria fomentar que els equips de les institucions culturals reflectissin la diversitat cultural de les comunitats a les quals serveixen.

Mesures per promoure la proximitat de la cultura (S3, S5, S6, S8, S9)

S'assenyala que cal fer la cultura més accessible des d'una perspectiva física, perquè les persones la sentin propera i la consumeixin. Si bé una part dels i les participants remarquen la necessitat de disposar d'equipaments culturals de proximitat per a tothom, es genera debat sobre si el problema és la manca d'equipaments o bé de programació als equipaments ja existents. Es parla també de la necessitat de portar la cultura a l'aire lliure i a espais quotidians (estacions de tren, restaurants, al carrer, espais públics en general, etc.), promoure la cultura km 0 i definir més i millor la programació que s'ofereix als pobles. Alhora, es parla de facilitar les expressions culturals espontànies.

Tot el que s'ha comentat fins ara requereix, però, la dinamització comunitària sociocultural, que consisteix a acostar-se a les comunitats per fer una diagnosi més propera del que es necessita per poder programar, tenint en compte la realitat. Aquest acostament a una part de la ciutadania que normalment no està present en les activitats culturals hauria de permetre generar noves mirades, noves iniciatives i pràctiques.

Resposta

En relació amb els equipaments culturals, com s'ha apuntat en apartats anteriors d'aquest informe, cal que la Generalitat de Catalunya mantingui actualitzat el Pla d'equipaments culturals de Catalunya

(PECCat) per tal de dotar el conjunt del territori dels equipaments que permetin garantir l'exercici dels drets culturals.

En la línia dels comentaris dels i les participants, l'Avantprojecte de llei de drets culturals també hauria de facilitar l'ús de l'espai públic com a lloc de trobada, inclusió i cohesió social, per a la realització d'activitats culturals, en observança de la normativa vigent. També és recomanable que l'Avantprojecte de llei estableixi l'obertura dels equipaments públics a la ciutadania, en la mesura que sigui possible, per tal que s'hi puguin dur a terme activitats culturals, més enllà de la mateixa programació o activitat regular.

Atesa la rellevància de la cultura comunitària i de la mediació artística al nostre país en l'exercici efectiu dels drets culturals, l'Avantprojecte de llei hauria de promoure les pràctiques culturals de la comunitat adreçades a la millora de les capacitats i les condicions de vida de les persones i col·lectius que hi participen i a transformar l'entorn sociocultural de què formen part.

Mesures per promoure la participació ciutadana en el sector cultural (S3, S5, S6, S8, S9)

En la majoria de les sessions s'indica que cal que la ciutadania hi participi més, és a dir, que tingui un paper més actiu. Com a propostes concretes es recullen, en primer lloc, la creació de consells municipals de participació cultural. En segon lloc, es pensa que la Llei hauria d'establir obligacions i mecanismes que facilitin la participació de la ciutadania en la programació cultural. En tercer lloc, es parla de generar polítiques culturals més participatives a través de taules de treball assembleàries de caràcter multidisciplinari i coordinadores municipals, tot implicant-hi el sector cultural per dissenyar les polítiques culturals, així com altres agents implicats (per definir les inversions, la creació cultural, etc.). Si bé hi va haver bastant acord en la proposta, aquest acord no es va traslladar a la concreció i al seu detall. En quart lloc, es planteja la creació d'espais socioculturals participatius fora dels espais culturals clàssics. En aquest sentit, es proposa de buscar alternatives creatives per apropar-se a la gent i garantir, per exemple, l'accés a creacions culturals diverses o programar amb col·lectius d'origen divers. Hi ha bastant acord en aquest punt, ja que es considera clau poder arribar a afavorir la participació cultural de forma col·laborativa. En cinquè lloc, i en relació amb els punts anteriors, es proposa d'establir, amb bastant consens, òrgans de mediació cultural destinats a facilitar l'accés de les entitats culturals a la programació cultural.

Resposta

Un dels objectius de la Llei, recollits a la memòria preliminar, és l'establiment d'un marc que garanteixi la lliure participació, la creació i l'accés de tota la ciutadania a la vida cultural, als béns, productes i pràctiques culturals, amb especial atenció a aquelles persones i col·lectius que actualment no poden accedir-hi en igualtat de condicions, així com garantir el dret a tothom de participar en la governança de la cultura.

En acordança amb la memòria preliminar i les propostes sorgides del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria de recollir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana de poder proposar, organitzar i desenvolupar activitats i pràctiques culturals i de fer-ne difusió pública. Però també de participar en els processos de deliberació i decisió de les polítiques públiques en l'àmbit cultural. I, en concret, hauria d'establir el dret a participar en la governança de les entitats culturals de les quals es formi part, així com de les institucions culturals de la comunitat a la qual es pertany o es vol pertànyer.

Per garantir l'exercici d'aquests drets, cal que l'Avantprojecte de llei estableixi l'obligació de les administracions públiques i totes les entitats públiques i privades que conformin el Sistema Cultural de Catalunya d'arbitrar mecanismes d'escolta que tinguin en compte la diversitat de veus existents. En concret, es recomana que aquestes entitats disposin de consells socials o òrgans consultius participats per representants de la societat civil que reflecteixin la diversitat social de Catalunya i,

específicament, de l'entorn immediat on s'ubica l'activitat. Caldria també que l'Avantprojecte de llei reculli l'establiment d'instruments destinats a fomentar la participació ciutadana en el disseny i de polítiques i activitats culturals, així com en la producció, la difusió i la confecció de les programacions culturals. La llei ha de garantir també la participació del sector cultural, persones expertes i representants de la comunitat en els òrgans de govern (consells socials, consells assessors, juntes, patronats, entre d'altres) dels equipaments culturals i que es vetlli perquè la seva composició sigui diversa. Per tal d'afavorir la participació de la ciutadania, les entitats haurien de disposar de programes de creació col·lectiva o comissariat col·laboratiu amb la participació activa de persones i col·lectius de l'entorn immediat, amb especial atenció a col·lectius en risc d'exclusió. En el cas de les entitats públiques, adjudicatàries o receptores de subvencions públiques, aquestes últimes haurien de destinar un percentatge del seu pressupost a l'impuls i el sosteniment d'aquests programes. Per tal de garantir la diversificació d'audiències, caldria convidar programadors i artistes que representin la diversitat de les comunitats.

Mesures per atraure nou públic (S2, S3, S6, S7)

Hi ha consens sobre el fet que cal que la cultura arribi a més gent i a espais on les administracions públiques estan menys presents. En concret, es proposa de: generar altres espais per connectar amb les persones (art i cultura al carrer, als barris, a les escoles, etc.), incentivar polítiques d'art comunitari per atraure nous públics, treballar en xarxa amb la totalitat de col·lectius del territori o elaborar un mapa d'interessos de la població que no està vinculada al sector cultural. Hi ha propostes més concretes lligades a determinats equipaments culturals (museus), com la creació i implementació d'aplicacions per visitants de museus o l'establiment de passaports culturals.

Resposta

En apartats anteriors d'aquest informe s'ha fet referència a la necessitat que l'Avantprojecte de llei inclogui la generació d'espais que facilitin la participació de la gent. Per a aquest punt es remet al que s'ha comentat als apartats 1.7, 1.8 i 1.9. Caldria afegir que l'Avantprojecte de llei hauria de tenir en compte la facilitat d'accés i ús als mitjans de creació i difusió dels béns i serveis culturals, aprofitant les facilitats que ofereix la digitalització.

Mesures per abordar les desigualtats d'accés per raons socioeconòmiques (S3, S5, S6, S8, S9)

Una part de les aportacions fan referència a mesures concretes per afavorir l'accés a la cultura dels col·lectius més vulnerables per raons socioeconòmiques. En concret, es parla d'una relació més estreta i sostinguda entre el Departament de Cultura i el de Serveis Socials, però també amb altres departaments, i es pensa que les ajudes no s'han de limitar només a recursos monetaris. També es parla de l'articulació d'un sistema d'ajuts perquè infants i joves de famílies amb rendes baixes puguin accedir a activitats culturals (mitjançant xecs, incentius econòmics, entre d'altres), i del foment de portes obertes als espais culturals.

Resposta

La memòria preliminar inclou com un dels seus principals objectius l'establiment d'un marc que garanteixi la lliure participació, la creació i l'accés de tota la ciutadania a la vida cultural, als béns, productes i pràctiques culturals, amb especial atenció a aquelles persones i col·lectius que actualment no poden accedir-hi en igualtat de condicions. En resposta a aquest objectiu, a l'esborrany del text articulat de la llei s'hi haurien d'incloure, entre altres principis fonamentals, el foment i el desenvolupament d'accions encaminades a facilitar l'accés de totes les persones i comunitats a la cultura. En contrari, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana a accedir, en condicions d'igualtat, als béns, serveis

i activitats culturals de la comunitat, sense consideració de barreres territorials, digitals, culturals, econòmiques, socials, funcionals, generacionals, simbòliques o de qualsevol altra mena. Per poder fer efectiu aquest dret, entre altres mesures, l'esborrany del text articulat hauria d'establir la reserva d'un percentatge de l'aforament de tots els espais o equipaments culturals públics o de titularitat privada que rebin recursos públics per a ús de col·lectius en situació de vulnerabilitat. L'esborrany també hauria de recollir la gratuïtat o descompte per a persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat, entre les quals les persones dipositàries dels carnets i títols identificatius emesos per la Generalitat de Catalunya (entre aquests últims, els relatius a persones aturades, famílies monoparentals, famílies nombroses i joves). Per garantir aquests drets, l'esborrany també hauria d'incloure la difusió activa de l'existència d'aquests espais d'ús preferent i de les gratuïtats o descomptes associats mitjançant els canals de comunicació habituals i les entitats socials que treballen amb aquestes persones i col·lectius.

Respecte a la col·laboració amb altres instàncies de govern, seria bo que el text articulat de la Llei estableixi com un dels seus principis fonamentals la transversalitat i complementarietat del sector cultural, que implica la interrelació amb els àmbits de l'educació, el patrimoni, la comunicació, el gènere, el medi ambient, la salut, la inclusió social, la ciència, la tecnologia, el turisme, la religió i l'economia, entre altres àmbits i sistemes.

Mesures relacionades amb el jovent

Al llarg del procés participatiu han sorgit diferents propostes referides als infants i joves. En concret, es debat a bastament sobre la promoció de l'educació cultural (S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10), la presència de joves i adolescents als espais culturals de creació artística i cultural (S8), la creació d'activitats culturals per a la totalitat d'infants i joves en espais de socialització ja existents (S3), així com l'acompanyament i la informació cultural dirigida a joves (S10).

Resposta

A la memòria preliminar, el Govern feia referència al dret a rebre una educació i una formació adequades en l'àmbit del coneixement, les arts i les ciències.

En línia amb el que s'ha recollit a la memòria i també a les aportacions del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria d'establir el dret a rebre una educació i formació artística que permeti el ple desenvolupament de la personalitat, les pròpies habilitats creatives, així com el respecte als drets i les llibertats fonamentals. Per tal de fer efectiu aquest dret, les administracions públiques de Catalunya haurien d'analitzar els obstacles que es donen en l'accés a l'educació artística que s'ofereix a les escoles i elaborar plans d'acció que tinguin en compte les diferents preferències, experiència i mitjans a l'hora de fixar l'oferta cultural. En aquest sentit, caldria promoure la interculturalitat a les àrees del currículum escolar, així com mecanismes de col·laboració entre l'àmbit escolar i el cultural per garantir l'accés a la cultura a tots els infants i joves i destinar-hi finançament públic. Així doncs, l'Avantprojecte de llei hauria de garantir que els equipaments culturals de titularitat pública o receptors de finançament públic tinguin projectes educatius, però també trobar els mecanismes per implicar iniciatives locals més socials en la formació cultural dels infants i joves. Tot el que s'ha esmentat es podria veure facilitat per l'impuls de xarxes formatives arreu del territori que facilitin l'accés a la pràctica i l'aprenentatge de pràctiques culturals.

Mesures de conciliació familiar per poder consumir i gaudir de la cultura (S4, S5)

En dues de les sessions es remarca la necessitat d'adaptar les jornades laborals per tal de tenir temps per gaudir de la cultura.

Resposta

Aquest punt es podria recollir a l'Avantprojecte de Llei fent referència a la necessària relació que la cultura ha de tenir amb altres àmbits, com el gènere o l'economia, per exemple.

Per al detall i la implementació de mesures concretes en l'àmbit laboral, es remet al que s'ha recollit a la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, relatiu a la conciliació personal, familiar i professional i els usos del temps i, en especial, a les polítiques del Departament d'Igualtat i Feminismes.

Mesures que vinculin la cultura a la salut (S2, S5, S7)

Aquesta proposta apareix en dues sessions, en què es destaca que la cultura és terapèutica, ja que genera vincles socials i permet treballar aspectes de la salut que no es poden treballar d'altres maneres. Com a mesura concreta, es proposa la prescripció de més cultura als centres sanitaris.

Resposta

En línia amb aquesta proposta sorgida del procés participatiu, l'Avantprojecte de Llei hauria de recollir entre els seus principis inspiradors la consideració de la cultura com a element bàsic per a la salut, així com la necessària interrelació que hi ha d'haver entre la cultura i la salut. En aquest sentit, l'Avantprojecte hauria d'impulsar el contacte i la col·laboració entre entitats, artistes i professionals del sector cultural i entitats i professionals dels sectors vinculats, com el de la salut o el social, entre d'altres.

Altres propostes

En aquest apartat es recullen tot un seguit de propostes que no varen poder ser classificades en cap de les altres categories i que, en conjunt, tenen un caràcter més residual.

Mesures per promoure la cultura popular com a element cohesionador (S3)

Si bé no se'n detallen propostes, sí que s'indica que aquest tema és essencial.

Resposta

A la memòria preliminar, de manera genèrica, es fa referència a la necessitat de promoure l'accés a la cultura com a eina bàsica de cohesió social, una idea que també s'hauria de recollir a l'Avantprojecte de Llei. Respecte a les diferents manifestacions culturals, la Llei hauria de fer esment de les diferents expressions materials i immaterials, populars i intel·lectuals, tradicionals i innovadores que configuren la cultura catalana. Atesa la identificació que molts cops es fa entre la cultura popular i l'espai públic, l'Avantprojecte hauria de recollir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana a accedir i gaudir de l'espai públic com a àmbit d'intercanvi cultural, cohesió social i promoció de la igualtat en la diversitat.

Altres propostes: creació de la Sindicatura de Greuges dels Drets Culturals (S10)

Es planteja com a garant dels drets culturals de la ciutadania respecte de l'actuació de l'administració pública.

Resposta

L'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria d'establir l'existència d'un òrgan encarregat de la defensa dels drets culturals que puguin haver estat vulnerats per l'actuació d'institucions o persones, tant públiques com privades. El Síndic de Greuges podria ser una opció, ateses les atribucions que li assignen l'Estatut d'autonomia i la Llei 24/2009, de 23 de desembre.

Altres propostes: vincular la cultura a l'ecologia (S9)

Si bé hi ha poc debat sobre això, una de les mesures que es proposa és compensar el retorn d'envasos de plàstic amb descomptes per accedir a espectacles culturals.

Resposta

A la memòria preliminar, es fa referència al principi de sostenibilitat que hauria de guiar les accions en matèria de drets culturals de totes les administracions públiques implicades. En concret, es fa esment de la necessitat que la proposta de Llei incorpori la cultura de la sostenibilitat ambiental en la gestió dels equipaments, així com en el desenvolupament de les activitats.

En acordança amb el que s'ha dit anteriorment, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria d'incloure el compromís del sector de la cultura amb la transició verda i l'adopció de mesures que garanteixin la sostenibilitat de totes les seves accions.

El detall de les accions com la que es proposa en aquesta contribució quedarien fora del marc de regulació d'aquesta Llei i entrarien dins l'àmbit de disseny de polítiques culturals concretes.

Altres propostes: regular la cultura no reglada (S5)

Es debat poc. S'indica la necessitat de regular-la per tal que rebin reconeixement i perquè puguin accedir a subvencions. A tall d'exemple, s'indica que moltes escoles de dansa o de pintura no estan regularitzades i, tot i això, no deixen de produir cultura.

Resposta

Aquesta és una proposta que cauria fora de l'àmbit de la Llei de drets culturals, ja que, atenent la memòria preliminar, no tindria per objecte la regulació de la cultura que té lloc als marges, sinó establir el règim jurídic aplicable en matèria de drets culturals. El que sí que podria fer l'Avantprojecte de llei és garantir la difusió activa de les iniciatives i dels processos relacionats que les administracions públiques portin a terme en l'àmbit dels drets culturals.

Altres propostes: crear mecanismes adequats per tal de facilitar el fet que el públic pugui descobrir propostes musicals i poder-se “enamorar” de la cultura (S8)

Hi ha cert consens amb la proposta d'afavorir la varietat i la idoneïtat dels mecanismes per oferir i difondre les propostes musicals diferents.

Resposta

L'objectiu principal de l'Avantprojecte de llei de drets culturals és establir el règim jurídic aplicable en matèria de drets culturals, però no el seu desenvolupament concret per àmbits o sectors culturals, com pot ser el de la música. En relació amb la proposta d'afavorir la varietat, l'Avantprojecte hauria d'establir el foment de la diversitat de les expressions culturals presents a Catalunya en les programacions, col·leccions, fons, exhibicions, fires, festivals i circuits culturals del país.

Altres propostes: generar mesures per crear comunitat, vincles i sinergies al sector cultural (S10)

Amb aquesta proposta el que es demana és promoure la xarxa entre els i les artistes, productors i consumidors per enriquir el sector.

Resposta

El nivell de detall de la iniciativa i la implicació que el sector privat (empresarial i sense afany de lucre) haurien de tenir en el seu disseny i desenvolupament aconsellen no incorporar-la a l'Avantprojecte de llei. Tanmateix, i dins l'àmbit competencial del Govern de la Generalitat de Catalunya, la Llei sí que podria recollir la intensificació del treball conjunt dels equipaments de titularitat pública que ja s'organitzen a escala nacional segons la seva tipologia o funció a partir de diferents xarxes o sistemes (com, per exemple, el Sistema Bibliotecari de Catalunya, el Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya o la Xarxa d'Espais de Producció i Creació de Catalunya, entre d'altres) o fins i tot crear-ne de nous.

Altres propostes: generar i instaurar hàbits de lectura des de la infantesa fa que hi hagi més interès cultural (S10)

S'assenyala que aquest aspecte és clau i que els pares i mares també s'haurien d'implicar en el procés educatiu. Cada família viu en un entorn i cal tenir-ho en compte.

Resposta

A l'Avantprojecte de llei s'hi hauria de recollir la interrelació necessària que s'ha de produir entre el sector cultural i l'educatiu, tot i que el desenvolupament concret d'aquestes relacions quedarien fora de l'abast de la Llei. Tanmateix, en línia amb la proposta presentada, cal assenyalar que, en aquests moments, el Govern de Catalunya està treballant en el Pla nacional del llibre i la lectura de Catalunya. Aquest últim té com a objectiu general el foment de l'hàbit lector i l'increment dels índexs de lectura, especialment en català. Entre els seus objectius específics s'inclou l'establiment d'un full de ruta consensuat de necessitats i de propostes de millora, a curt i a mitjà termini (2025-2030), que esdevingui la base per orientar la presa de decisions de les polítiques públiques que s'han de desenvolupar.

Altres propostes: fer estudis de públic cultural per saber a qui s'estan dirigint els espectacles i quins són els seus interessos (S10)

S'indica que sense aquesta informació no es té una imatge completa del panorama i és més difícil programar cultura que generi interès en la ciutadania. Es remarca la necessitat de fidelitzar el públic.

Resposta

Tot i el caràcter concret de la proposta, que quedaria fora de l'abast de l'Avantprojecte de Llei, cal assenyalar que un dels objectius de la Llei, recollit a la memòria preliminar, hauria de ser endreçar i completar el sistema de gestió de dades i informació cultural per facilitar l'accés de la ciutadania a la informació cultural, però també per poder fer un seguiment i una avaluació correctes de les polítiques. Amb aquesta darrera iniciativa, creiem que es podria donar resposta a la proposta presentada.

Altres propostes: més visibilitat en relació amb la seguretat (S10)

Hi ha bastant acord en la manca de presència policial a determinades hores de la nit, fet que genera inseguretat a l'hora de sortir.

Resposta

Tot i la rellevància de la proposta, aquesta última quedaria fora de l'abast de l'Avantprojecte de Llei, que té per objectiu principal establir el règim jurídic aplicable en matèria de drets culturals. Tanmateix, la proposta podria ser presa en consideració pel Departament d'Interior.

Àmbit 2 Protecció i garantia dels drets de les persones treballadores de cultura

Reivindicar i dignificar les tasques de les persones que treballen al sector cultural (S2, S4, S7, S10)

En concret, es remarca la necessitat de reivindicar les tasques de les persones que gestionen i dinamitzen la cultura, atesos els vincles que generen amb les comunitats i col·lectius del territori. Es considera també que aquesta dignificació del treball cultural podria resultar en més implicació del sector en el disseny de les polítiques culturals.

En una de les sessions es fa esment de l'establiment de mesures per promoure l'estabilitat dels artistes, i en una altra s'assenyala la necessitat d'obrir delegacions de l'Institut del Teatre en cada una de les demarcacions de Catalunya, amb la Diputació com a òrgan responsable.

Resposta

A la memòria preliminar s'hi recull com un dels objectius de la futura Llei reforçar la protecció i garantir els drets de les persones que treballen al sector cultural a Catalunya. Atesa la memòria i en línia amb aquesta proposta sorgida del procés participatiu, l'Avantprojecte de Llei hauria de recollir aquest dret, definir-lo i establir, dins el marc competencial del Govern de la Generalitat, les mesures necessàries per al seu exercici efectiu. Entre aquestes mesures s'hauria de tenir en compte la

implantació d'accions que permetin l'avanç en la generació de treball de qualitat per a tothom, a través del pacte i el consens amb els agents socials i econòmics.

La proposta relativa a l'obertura de delegacions de l'Institut del Teatre en cada una de les demarcacions de Catalunya quedaria fora de l'àmbit de la Llei, ja que es tracta d'una mesura molt concreta que, a més, afectaria altres administracions públiques. De tota manera, l'Avantprojecte de llei sí que hauria de recollir, com s'ha vist en apartats previs d'aquest informe, el dret a rebre una educació i formació artística i, en tot cas, hauria d'afavorir l'establiment de xarxes formatives arreu del territori per accedir a l'aprenentatge de pràctiques culturals.

Revisió de la regulació laboral del sector cultural (S2, S5, S7, S8, S9)

En moltes de les sessions es remarca la necessitat de repensar l'Estatut de l'Artista per dignificar la professió. En una de les quals s'indica que la Generalitat hauria de fer més seguiment a l'Administració central en relació amb tot el que afecta l'Estatut de l'Artista.

Dins els àmbits competencials de la Generalitat de Catalunya es proposen mecanismes regulatoris i d'inspecció de les condicions laborals per reduir l'economia submergida i millorar la situació dels treballadors i treballadores culturals, com ara lligar els cicles laborals a les temporades culturals i no als anys naturals, facilitar la programació amb més antelació per preveure la contractació, millorar el règim d'autònoms, promoure la signatura de convenis reguladors específics (que incloguin no només els i les artistes, sinó també altres professionals culturals), així com l'aplicació de codis ètics en la contractació.

Resposta

A la memòria preliminar, es feia referència a la necessitat que la futura Llei abordi els drets del conjunt de persones que treballen al sector cultural, tant en l'àmbit de la creació o la interpretació com en l'àmbit de la producció, la gestió o la difusió. Dins els àmbits competencials de la Generalitat, la memòria també recollia la necessitat de regular aspectes com el dret a gaudir de condicions laborals justes. En línia amb el que estableix la memòria preliminar i el que expressa el procés participatiu, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria de recollir aquests drets, així com les garanties per al seu exercici efectiu. En concret, l'Avantprojecte de llei hauria de permetre avançar en la generació de treball de qualitat per a tothom, a través del pacte i el consens amb els agents socials i econòmics. En aquest sentit, seria bo que l'Avantprojecte pugui recollir el deure de les administracions de lluitar contra la precarietat laboral i el treball no declarat, i en favor de l'aplicació efectiva dels drets laborals, d'afavorir les condicions per a la negociació col·lectiva i un entorn de treball segur i protegit per a totes les persones que hi treballen, en especial, aquelles que pateixen més la precarietat i vulnerabilitat.

Pel que fa a l'Estatut de l'Artista, com que és competència de la Comissió Interministerial que es va constituir amb aquest propòsit el mes de setembre de 2021, aquesta proposta quedaria fora de l'àmbit de la Llei de drets culturals de Catalunya.

Fomentar la contractació de personal dedicat al sector cultural (S4, S5, S6, S7, S8, S10)

En concret, s'assenyala la necessitat de contractar persones dedicades a la gestió, mediació i dinamització cultural, així com professionals en l'àmbit del patrimoni immaterial. L'objectiu d'aquesta mesura és facilitar la creació de vincles entre les comunitats i el sector cultural i, per tant, promoure la participació ciutadana. Algunes veus indiquen que l'objectiu seria treballar per l'horizontalitat de la cultura i trencar les jerarquies o subordinacions entre les diferents tradicions culturals que conviuen a Catalunya.

Resposta

A la memòria preliminar s'hi inclou el dret a la participació de la ciutadania en el fet cultural, tant en l'àmbit individual com en l'àmbit comunitari (amb el dret de la ciutadania a difondre i distribuir els resultats del seu exercici creatiu, a exercir les pròpies pràctiques culturals de forma pública i a prendre part de forma activa en la vida cultural de la comunitat). En relació amb els drets d'accés i participació cultural, la memòria també recull el paper clau de la mediació, sobretot a l'hora d'incorporar tots els col·lectius i individus, especialment els més vulnerables o que estan en risc d'exclusió social, en la pràctica i l'intercanvi cultural de la comunitat.

Tenint en compte el que estableix la memòria i en línia amb la proposta presentada, l'Avantprojecte de llei de drets culturals, a més de garantir el dret de participació cultural, hauria d'establir la prestació de serveis de mediació, educació i animació cultural.

Capacitació adreçada al personal de les administracions públiques que es dediquen a la cultura i especialització de tasques (S2, S3, S4, S5)

S'indica que els i les professionals de l'Administració que treballen en cultura haurien de conèixer millor l'entorn en què treballen. Això suposaria una millora qualitativa en la gestió pública del sector. Es proposa també de reduir el seu àmbit d'actuació en altres sectors, de manera que la seva dedicació sigui gairebé exclusiva en l'àmbit cultural.

Resposta

Dins els àmbits competencials de la Generalitat de Catalunya, i tenint en compte que un dels objectius de la Llei, tal com es recull a la memòria preliminar, és reforçar la protecció i garantir els drets laborals de les persones que treballen al sector cultural a Catalunya, l'Avantprojecte de llei hauria de garantir, entre altres aspectes, la professionalització del sector, mitjançant la formació continuada, adaptada a les necessitats de qualificació dels treballadors i treballadores de tot l'ecosistema cultural.

Mesures per conciliar la vida laboral al sector cultural amb la resta d'aspectes de la vida de les persones (S7, S4)

S'assenyala que les dones tenen pitjors condicions per a la conciliació i que la criança genera bretxes que no es produeixen en el cas de la paternitat. Hi ha bastant acord en la necessitat d'implantar mesures per redreçar aquesta desigualtat. Es proposa d'establir un permís de maternitat per a persones que es dediquen al sector cultural.

Resposta

La memòria preliminar ja feia referència a les desigualtats de gènere que hi ha al sector i sobre les quals hi ha una àmplia evidència. En línia amb la memòria i la proposta sorgida del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir la igualtat de gènere com a principi inspirador de la Llei, en tant que valor sobre el qual es fonamenten els drets culturals. En l'àmbit dels drets laborals i econòmics de les persones que treballen al sector cultural, establert a l'Avantprojecte de llei, també caldria recollir l'avanç en la millora de l'eficiència en el treball i la conciliació familiar, personal, formativa i social.

Establiment de perfils de tècnics culturals als centres educatius (S2, S10)

S'indica que cal que des del Departament d'Educació s'incorporin perfils tècnics en l'àmbit de la cultura als centres escolars per garantir una promoció dels drets culturals i alhora la correcta connexió amb l'entorn i una visió integral de la cultura. Hi ha bastant acord amb la proposta, ja que es considera clau dignificar el rol dels i les professionals de la cultura. S'indica que aquesta mesura requereix una millora en la fórmula de contractació.

Resposta

Tot i que la proposta, d'una banda, és massa específica per poder incorporar-se a l'articulat de la Llei i, de l'altra, hauria d'entomar-se des del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, l'articulat de la Llei podria recollir la necessària interrelació del sector cultural amb l'educació.

Oferta de més espais formatius per a professionals de la cultura (S2)

Hi ha un acord bastant ampli sobre la necessitat d'oferir més formació vinculada a la cultura, que afavoreixi, entre altres aspectes, l'aparició de nous creadors i creadores culturals. Es parla també de la formació continuada dels i les professionals i que aquesta formació tingui una mirada social (amb persones amb diversitat funcional i intel·lectual, migrants, etc.).

Resposta

Com que la memòria preliminar recull el dret a rebre una educació i una formació adequades en l'àmbit del coneixement, les arts i les ciències, l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria de recollir aquest dret, així com les garanties per al seu exercici efectiu. En concret, l'Avantprojecte hauria de garantir que totes les persones que formen part de la societat catalana han de poder rebre una educació i formació artística com a part de l'educació integral que els permeti desenvolupar les pròpies habilitats creatives.

En línia també amb la proposta sorgida del procés participatiu, per tal de garantir l'accés a la cultura de les persones i col·lectius més vulnerables o en risc d'exclusió social, l'Avantprojecte de Llei hauria d'afavorir la implantació de programes de formació adreçats al personal d'institucions culturals destinats a fomentar la seva consciència i capacitats interculturals per ajustar la seva manera de treballar a les necessitats de diversos visitants i participants. Des d'una visió més general, i per tal reforçar la protecció i garantir els drets laborals de les persones que treballen al sector cultural a Catalunya, l'Avantprojecte de Llei hauria de garantir, entre altres aspectes, la professionalització del sector, mitjançant la formació continuada, adaptada a les necessitats de qualificació dels treballadors i treballadores de tot l'ecosistema cultural.

Possibilitar que els professionals de la cultura puguin impartir docència (S9)

En certs sectors de la cultura, les persones que s'hi dediquen no poden impartir docència en el seu àmbit professional. A tall d'exemple, un graduat en Dansa no pot ser professor de dansa. Aquest assumpte s'ha de regular per no produir més precarietat dins el mateix sector.

Resposta

Aquest punt quedaria fora de l'Avantprojecte de Llei de drets culturals, d'una banda, perquè el seu objectiu principal és la regulació bàsica dels drets culturals i les seves garanties i, de l'altra, perquè aquest aspecte és competència del Departament d'Educació. Tot i això, l'Avantprojecte podria recollir la necessària interrelació entre els sectors cultural i educatiu.

Fiscalitat justa (S2, S3, S10)

Aquesta reivindicació, que apareix en diverses sessions, busca una fiscalitat adequada a les característiques laborals de les persones que treballen al sector cultural.

Resposta

L'Avantprojecte de llei, com que regula els drets laborals i econòmics de les persones que treballen al sector cultural, hauria de recollir al seu articulat que aquestes últimes siguin tractades fiscalment i socialment de manera justa i equitativa, atenent la irregularitat de la seva activitat, la naturalesa intermitent dels ingressos, així com el caràcter complementari de l'activitat creativa i cultural amb altres activitats professionals o econòmiques. Tot això dins l'àmbit competencial del Govern de la Generalitat de Catalunya.

Establir mecanismes de discriminació positiva per raó de gènere (S6)

Aquesta proposta no genera consens. Algun participant indica que la discriminació positiva encara pot generar més desigualtats i injustícies cap a les dones o col·lectius que ja pateixen vulneracions. En aquest sentit, es considera que cal avançar cap a una equitat de gènere i afavorir la igualtat de rols.

Resposta

Com s'ha recollit en altres apartats d'aquest informe, i en línia amb la memòria preliminar, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir la igualtat de gènere com a principi inspirador de la Llei, en tant que valor sobre el qual es fonamenten els drets culturals. Els tipus de mesures a aplicar en concret quedarien fora de l'abast de la Llei i, en tot cas, es remet al que estableix la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

Establir un sistema de gratuïtat selectiva (S1)

Hi ha bastant acord en el fet que establir un sistema de taquilla inversa per a espectacles culturals que incentivi que la gent consumeixi cultura precaritza el sector. En canvi, hi ha persones que estan d'acord en el fet que un sistema de gratuïtat selectiva per poder assistir a espectacles culturals podria ser bo per a l'accés a la cultura i pels drets de les persones que treballen al sector cultural.

Resposta

La memòria preliminar fa referència tant a les dificultats d'accés a la cultura, per motius econòmics, que pateixen algunes persones, com a la precarietat dels treballadors i treballadores del sector. D'aquí que l'Avantprojecte de llei hauria de recollir, d'una banda, mesures que permetin accedir, en condicions d'igualtat, als béns, serveis i activitats culturals de la comunitat, sense consideració de barreres econòmiques, com per exemple, la previsió de gratuïtat o descompte per a persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat, entre les quals les persones dipositàries dels carnets i títols identificatius emesos per la Generalitat de Catalunya. D'altra banda, l'Avantprojecte de llei hauria d'avançar en la generació de treball de qualitat per a tothom i lluitar contra la precarietat laboral i el treball no declarat, mitjançant, per exemple, la introducció de clàusules socials en el marc de la contractació pública i dels processos de subvenció.

Promoure la creació artística cultural diversa en l'àmbit individual i col·lectiu (S5)

En una sessió s'indica que cal fomentar la creació artística cultural diversa en l'àmbit individual i col·lectiu (base, popular, minoritzada...), i no únicament la més institucionalitzada.

Resposta

La memòria preliminar recollia com a objectiu de la Llei l'establiment d'un marc que garanteixi, entre d'altres, el dret a la creació cultural, tant en l'àmbit individual (amb el dret a la producció i creació artística, literària o científica i a desenvolupar lliurement el propi talent), com en l'àmbit comunitari (amb el dret de la ciutadania a difondre i distribuir els resultats del seu exercici creatiu, a exercir les pròpies pràctiques culturals de forma pública i a prendre part de forma activa en la vida cultural de la comunitat).

D'acord amb el que estableix la memòria i amb la mesura proposada en el procés participatiu, l'Avantprojecte de llei hauria d'incloure, a més del dret, les garanties per fer-lo efectiu.

Mesures per conservar la creació artística (S9)

En una sessió s'indica que caldria que la Llei obligués a la conservació de l'obra dels artistes. Actualment, no hi ha cap catàleg d'obra que es pugui preservar. S'afegeix que la Llei hauria d'establir com tractar la protecció (propietat industrial i intel·lectual).

Resposta

Dins l'objectiu de reforçament de la protecció dels drets de les persones que treballen al sector cultural a Catalunya, recollit a la memòria preliminar, es fa esment de la necessitat, dins els àmbits competencials de la Generalitat, de tractar la defensa dels drets de propietat intel·lectual. En aquest sentit, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir la garantia que els drets de propietat intel·lectual dels que són titulars creadors i creadores, artistes i professionals dels diferents àmbits de la cultura es vegin respectats dins els àmbits competencials de la Generalitat.

Cal assenyalar, però, que l'Avantprojecte de llei té com a objectiu fixar un marc regulador dels drets culturals a Catalunya i que, per tant, aspectes concrets hauran de ser desenvolupats en reglaments, o ser objecte de polítiques públiques, dins l'àmbit competencial de la Generalitat.

Àmbit 3 **Ordenació del Sistema Cultural**

La nova Llei de drets culturals ha d'emmirallar-se en altres legislacions garantistes i iniciatives ja existents (S4, S7, S8, S10)

Actualment, hi ha altres legislacions garantistes, en aquest sentit, a Canàries, Madrid o Andalusia i, per tant, es proposa d'analitzar-les i comparar-les. També cal tenir en compte iniciatives catalanes com Konvent de Berga, Ajuntament del Prat del Llobregat, Ateneu 9Barris, etc. Tot i que aquest element apareix en un parell de sessions, no es debat.

Resposta

Es recomana analitzar, de cara a l'elaboració del text articulat de la Llei, les iniciatives legislatives treballades fins al moment en el marc espanyol, però també en altres contextos propers (com els de països llatinoamericans), així com iniciatives de format més local que treballen per als drets culturals.

Establiment de vincles estables i sostinguts entre el Departament de Cultura i altres departaments de la Generalitat (S4, S6, S8, S10)

En diverses sessions s'indica que es considera essencial que el Departament de Cultura treballi de manera estable amb els departaments de Serveis Socials, Educació i Treball per tal d'abordar les desigualtats socioeconòmiques d'accés a la cultura, la manca d'educació cultural de la població i la precarietat laboral de les treballadores del sector cultural.

S'indica també que cal regular el marc de cooperació entre administracions públiques amb competències en cultura per tal de mancomunar actuacions i millorar els serveis que garanteixin el desplegament d'aquests drets. Es proposa que aquest pla de cooperació (1) estableixi els rols de cada nivell administratiu i les seves obligacions, (2) fixi sistemes per promoure la participació activa i oberta en la cultura i en la governança del sistema i (3) fixi la Mancomunitat Cultural de Catalunya.

Resposta

Respecte al primer aspecte, a la memòria preliminar, ja es feia esment de la necessitat de promoure polítiques transversals que garanteixin l'exercici dels drets culturals. L'Avantprojecte de Llei hauria d'incloure, doncs, de manera explícita, la transversalitat i complementarietat del sector cultural amb altres àmbits, com l'educació, la salut i l'economia. Atès que a la memòria preliminar també es feia referència al fet que la Llei establirà el dret a rebre una educació i una formació adequades en l'àmbit del coneixement, les arts i les ciències, així com el reforçament de la protecció i la garantia dels drets de les persones que treballen al sector cultural a Catalunya, és necessari que per poder fer efectius ambdós drets la relació amb altres instàncies del Govern de la Generalitat sigui recollida a l'Avantprojecte de Llei.

Pel que fa a la regulació d'un de marc de cooperació entre administracions públiques amb competències en cultura, la memòria preliminar ja recollia com un dels objectius d'aquesta iniciativa legislativa la coordinació i cooperació de les polítiques culturals de les diferents administracions amb l'objectiu que els drets culturals puguin ser efectius dins del Sistema Cultural de Catalunya. Seguint aquesta línia, l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria de regular les línies generals d'aquest marc de governança i cooperació entre administracions públiques amb competències en cultura. Algunes de les propostes més detallades expressades en el procés participatiu haurien de ser tingudes en compte en el procés de desplegament normatiu o en el mateix disseny i implantació de les polítiques.

Creació d'un sistema/programa coordinat de recollida de dades (S1, S3, S8)

S'assenyala que si bé es requereixen recursos per a fer-ho possible, les dades que caldria sistematitzar serien totes, incloent-hi aquelles que no formen part del recorregut institucional de la cultura. Es proposa de fer un o diversos mapes de les estructures culturals i establir la ràtio d'equipaments culturals per unitat territorial. S'indica que, com més articulat sigui el sistema, més fàcil serà per a les entitats moure's pel sector cultural i més fàcil serà accedir-hi per part de públic.

Resposta

La memòria preliminar ja incloïa com un dels seus objectius reordenar i potenciar la recollida i difusió de dades i informació sobre el sector. En aquest sentit, l'Avantprojecte hauria de recollir aquest últim com un dels objectius de la Llei per facilitar l'accés de la ciutadania a la informació cultural i poder fer un seguiment i una avaluació correctes de les polítiques. Per tant, caldria que la Llei promogui un òrgan que reculli, elabori i posi a l'abast de la ciutadania tota la informació de caràcter estadístic sobre els diferents sectors culturals. Aquest òrgan s'hauria de nodrir de la informació de gestió provinent de tots els agents integrants del Sistema Cultural de Catalunya, així com d'estudis i treballs estadístics encarregats o desenvolupats per si mateix per cobrir els àmbits que no puguin aportar una informació suficient.

Creació d'un carnet de cultura (S2)

Es proposa de crear un carnet de cultura, com el carnet de biblioteca o la targeta sanitària (DNI digital de cultura). En aquest carnet es podria recollir l'historial de visites i donaria dret a accedir a activitats culturals (avantatges del carnet cultural). De tota manera, no es veu clara la idea, ja que hi ha alguns dubtes sobre la seva posada en pràctica i finalitat.

Resposta

L'objectiu de l'Avantprojecte de llei és crear un marc regulador dels drets culturals que garanteixi el seu exercici. La creació d'un carnet identificador per a temes culturals hauria de ser objecte del disseny i implantació de polítiques concretes. Tanmateix, l'Avantprojecte de llei sí que hauria de considerar la previsió de gratuïtat o descompte per a persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat, entre les quals les persones dipositàries dels carnets i títols identificatius emesos per la Generalitat de Catalunya (entre aquests últims, els relatius a persones discapacitades).

Necessitat d'analitzar les polítiques públiques vinculades a la cultura (S2)

Analitzar a fons les polítiques públiques vinculades a la cultura i analitzar els públics. Es destaca poder fer un estudi del fracàs com a motor de transformació.

Resposta

La memòria preliminar incloïa entre els seus objectius endreçar i completar el sistema de gestió de dades i informació cultural per poder fer un seguiment i una avaluació correctes. En concret, establia que l'existència d'un mecanisme estable i organitzat de recollida de dades en tots els àmbits permetria tenir un material de base molt valuós per a la planificació d'inversions, la gestió de públics i, en definitiva, la millora constant de l'oferta cultural del país. En el marc d'aquest objectiu establert a la memòria i en línia amb la proposta sorgida del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir la necessitat d'impulsar i difondre entre tota aquesta informació de caràcter estadístic sobre els diferents sectors culturals i, especialment, sobre els recursos públics dedicats per les diferents administracions públiques, els informes que sobre l'avaluació dels impactes i el retorn social produït s'hagin encarregat o bé desenvolupat al si del Govern.

Disseny d'una planificació que centralitzi i materialitzi els criteris polítics per convertir la cultura en essencial (S7)

Es considera que cal valentia i voluntat política perquè tot plegat es reflecteixi en els pressupostos, especialment els aspectes culturals considerats com a essencials, com ara la vinculació a l'escola i l'escolarització. La proposta es rep de forma molt positiva i no hi ha debat.

Resposta

L'Acord del Govern de 22 de setembre de 2020 ja atribuïa a la cultura la consideració de bé essencial, i aquest és el "punt de partida per elaborar el marc normatiu que garanteixi i reguli l'accés a la cultura i els drets culturals de la ciutadania". En aquest sentit, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria de recollir entre els seus principis inspiradors la consideració de la cultura com a bé essencial i de primera necessitat, en tant que factor necessari per al desenvolupament de la personalitat i la dignitat humana, i també com a element bàsic per al progrés social i econòmic i per avançar cap a un model de societat sostenible i inclusiva.

Acompanyament de la Llei de drets culturals d'un Pla de promoció cultural per tot el territori (S8)

Algunes veus consideren que la responsabilitat última del consum cultural no la té únicament la ciutadania, sinó que l'Administració, els mitjans de comunicació públics i privats i tots els agents que tenen incidència en la divulgació musical i cultural puguin tenir incidència en el consum cultural. Aquesta proposta genera consens, amb algun matís relacionat amb la voluntat de no homogeneïtzar i permetre la pluralitat a través d'aquesta divulgació cultural.

Resposta

A la memòria preliminar, es feia esment, entre els objectius que ha de perseguir la Llei, de la reordenació i promoció de la difusió d'informació sobre el sector. Per tal de garantir l'exercici efectiu dels drets culturals, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria d'establir mesures que assegurin que la informació actualitzada sobre activitats, continguts i programacions culturals de la comunitat pugui arribar a tothom. Amb aquesta finalitat, el Govern hauria de promoure el desenvolupament de plataformes d'accés universal o altres instruments que difonguin la informació sobre l'activitat cultural amb criteris de diversitat, participació i equilibri territorial.

Establiment d'una xarxa publicoprivada i amb el tercer sector en l'àmbit cultural (S8)

Es considera que cal tenir més en compte el teixit associatiu cultural de Catalunya per donar forma a aquest sistema. Aquesta proposta gaudeix d'un acord global.

Resposta

La memòria preliminar incloïa entre els seus objectius ordenar adequadament el Sistema Cultural de Catalunya per posar-lo al servei de l'exercici d'aquests drets. En aquesta última també es feia referència a la complexitat del Sistema Cultural de Catalunya, amb molts equipaments que cobreixen tots els camps de la cultura i les arts, gestionats per entitats diverses, des de diferents nivells de l'Administració fins a entitats privades amb finalitat de lucre o sense. En aquest sentit, l'Avantprojecte de llei també hauria de recollir aquest objectiu per possibilitar que les entitats del sector privat, sigui quina sigui la seva forma jurídica, siguin concessionàries de serveis públics en matèria de cultura o que aquelles que rebin subvencions o ajudes públiques per a la realització d'activitats culturals puguin formar part del Sistema Cultural de Catalunya. A més a més de totes aquelles entitats

privades i col·lectius que tinguin com a activitat principal la cultura i que voluntàriament vulguin ser-hi incloses, per quedar així sota el marc d'obligacions de la Llei.

Àmbit 4

Finançament del Sistema Cultural

Augment del pressupost en cultura i establiment d'un finançament just, articulat i transparent (S4, S5, S7, S10, O)

Majoritàriament, es reclama un augment del pressupost en cultura. En algunes sessions es parla d'apujar-lo fins a un 4%. Aquesta proposta neix del fet que l'actual inversió es percep com a irrisòria. S'indica que cal invertir més diners en l'àmbit formatiu, el tercer sector, a donar a conèixer a la ciutadania i les entitats els recursos que estan al seu abast (ajudes del programa.cat, per exemple), i, de manera concreta, a repensar el relat dels museus que actualment és patriarcal i occidental, entre d'altres.

Es parla també de la necessitat de conèixer l'origen del finançament, és a dir, quina part del finançament cultural és pública, quina és privada, quina prové del mecenatge o quina part de l'oferta cultural està subvencionada, per exemple.

En relació amb les persones sordcegues i les persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament (DID), s'indica que cal dotar la futura Llei d'un finançament en forma de partida pressupostària estable per posar-la al servei de l'exercici dels drets culturals i lingüístics d'aquests col·lectius. En concret, en relació amb les persones sordcegues, s'especifica que s'hauria d'establir la inclusió, de manera específica, de la llengua de signes catalana com una llengua més, juntament amb el català. En relació amb el col·lectiu de persones amb DID, s'indica que els recursos actuals són poc estables i acostumen a ser puntuals i nominatius, fet que dificulta la creació d'unes bones bases i d'equips sòlids que permetin donar continuïtat als projectes a llarg termini. Una possibilitat és que a la nova Llei hi hagi una reserva per a les entitats que treballen amb persones amb DID, i una altra seria la contractació directa en aquestes entitats. En aquest sentit, es veu fonamental que les persones amb DID que participen en projectes culturals comptin amb els suports necessaris, es consideri el talent de cada individu i es defugui de visions paternalistes.

Finalment, en una de les aportacions en línia, amb cinc adhesions, s'indica la necessitat que el finançament cultural públic sigui transparent i que dificulti la censura i la discrecionalitat política. Aquest finançament públic no hauria de discernir entre "cultura pròpia" i "cultura impròpia". En la mateixa línia, una altra aportació en línia indica que cal que la Llei estableixi mesures per fer front a la desigualtat en el finançament que es destina a expressions culturals en llengua catalana i aquell que es destina a expressions culturals en llengua castellana i aranesa.

Resposta

La memòria preliminar fa referència a la necessitat d'un nou plantejament global del sistema de finançament de la cultura que faci possible dur a terme les noves polítiques culturals. En concret, la memòria estableix com a objectiu a assolir amb la nova Llei la garantia del correcte finançament del Sistema Cultural. Fins i tot recull l'objectiu polític d'arribar a assolir els 200 euros per persona i any entre totes les administracions, a fi de poder garantir un accés universal a la cultura sense discriminacions socials, econòmiques o territorials. La memòria també esmenta que l'Avantprojecte de Llei haurà de tractar, tot i que de manera limitada per la manca de competències àmplies en la matèria, alguns aspectes relacionats amb el foment del finançament privat de la cultura, com el patrocini o el mecenatge també en les múltiples formes que està adquirint (micromecenatge, etc.).

En línia, doncs, amb el que estableix la memòria preliminar i també amb les contribucions del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria de recollir entre els seus objectius garantir el correcte finançament del Sistema Cultural de Catalunya per posar-lo al servei de l'exercici d'aquests drets, fent esment tant del finançament públic com dels mecanismes necessaris, dins els àmbits competencials de la Generalitat de Catalunya, que permetin augmentar l'atracció de fons privats al finançament de la cultura. L'Avantprojecte també hauria d'incloure la necessitat de posar a l'abast de la ciutadania tota la informació sobre els recursos públics dedicats per les diferents administracions públiques, així com l'avaluació dels impactes i el retorn social produït d'aquestes polítiques.

En relació amb les propostes relatives a les persones sordcegues i les persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament (DID), cal assenyalar que l'Avantprojecte de llei té com a principal objectiu establir el règim jurídic aplicable en matèria de drets culturals a totes les persones i totes les comunitats, sigui quina sigui la seva naturalesa, en l'àmbit territorial de Catalunya. S'entén que les mesures concretes de suport al col·lectiu (recursos econòmics, humans, etc.) serien objecte de regulacions o polítiques concretes que es trobarien fora de l'àmbit de la Llei.

Quant a la llengua de signes catalana (LSC), seria interessant incloure-la a l'esborrany d'articulat de la Llei com a llengua pròpia de la comunitat signant de Catalunya per garantir que estigui present i plenament accessible en les comunicacions, programacions i continguts dels equipaments i institucions culturals.

Pel que fa a les darreres contribucions, la memòria preliminar reconeixia la importància de la diversitat i la força de la cultura i de la llengua pròpies de Catalunya com a elements bàsics d'integració i cohesió de la societat catalana. En aquest sentit, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir com un dels seus objectius la promoció de la cultura catalana, en totes les seves formes d'expressió i en tots els àmbits socials i territorials, en tant que element aglutinador de la pluralitat social del país, tot reconeixent la llengua catalana com a element singular d'expressió de la cultura catalana.

En relació amb la discrecionalitat política i, per tal de garantir l'exercici efectiu dels drets culturals, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir l'establiment de mecanismes de lliure concurrència que garanteixin la transparència en el finançament governamental i evitin el biaix polític. Amb caràcter més general, l'Avantprojecte de llei hauria d'incorporar el necessari compliment per part de totes les administracions públiques i totes les entitats públiques i privades que conformen el Sistema Cultural de Catalunya de les exigències més altes que estableix la normativa sobre transparència a fi de retre comptes a la ciutadania de la seva activitat i la gestió dels recursos públics.

Garantir recursos estables per assegurar la implementació de la Llei de drets culturals (S2)

La Llei ha de dotar-se de recursos per tal de garantir que tothom tingui dret a la cultura: professionals ben valorats per fer realitat el que s'està dient amb tècnics, equipaments, etc.

Resposta

Tal com es recull al punt 4.1 d'aquest informe, la memòria preliminar fa referència a la necessitat d'un nou plantejament global del sistema de finançament de la cultura que faci possible l'exercici efectiu dels drets culturals. En concret, la memòria estableix com a objectiu a assolir amb la nova Llei la garantia del correcte finançament del Sistema Cultural.

En línia, doncs, amb el que estableix la memòria preliminar i també amb les contribucions del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria de recollir entre els seus objectius garantir el correcte finançament del Sistema Cultural de Catalunya per posar-lo al servei de l'exercici d'aquests drets.

Repensar les subvencions destinades a cultura perquè siguin més comprensibles (S1, S3, S5, S6, S7, S8, S9, S10)

En moltes sessions s'indica la necessitat de repensar les subvencions destinades a la cultura perquè siguin més comprensibles per a les persones que no es dediquen professionalment al món de la cultura (bàsicament, persones que formen part de col·lectius de cultura popular), adaptar-les temporalment al cicle cultural i no a l'any natural, i facilitar els processos reduint la burocràcia de les subvencions, sempre que la feina de les entitats es pugui valorar adequadament, fent-se seguiment i avaluació amb els indicadors que responguin a la perspectiva de gènere, inclusió social, etc. Es comenta també que cal que hi hagi ajuda a l'hora de presentar projectes i fer-ne el seguiment i que en el procés de selecció es tinguin en compte (mitjançant l'establiment de criteris i corresponent baremació) les condicions laborals i de contractació de les persones que treballen en la implementació dels projectes culturals que es volen subvencionar. De manera general, s'apunta que caldria revisar la Llei general de subvencions.

Resposta

La Llei té per objectiu principal l'establiment del règim jurídic aplicable en matèria de drets culturals a totes les persones. En aquesta línia, podria recollir la implantació de mecanismes a les bases de les subvencions perquè s'hi incloguin les disposicions necessàries que permetin el control i la garantia dels drets protegits per la Llei.

Establir obligacions a les administracions públiques en relació amb el finançament (S3)

Obligar amb la nova Llei de drets culturals les administracions locals i supralocals a afavorir i promoure la cultura a través de recursos, eines i espais de treball. Hi ha ampli acord en aquest punt i es destaquen algunes bones pràctiques, com: a) subvencions del fons Next Generation, en què hi ha una línia especial adreçada a projectes culturals en poblacions inferiors a 5.000 habitants que ha estat molt exitosa, i b) el projecte APROPA CULTURA, que afavoreix l'accés a la cultura de col·lectius vulnerables i públic en risc d'exclusió.

Resposta

Tal com es recull als punts 4.1 i 4.2 d'aquest informe, la memòria preliminar fa referència a la necessitat d'un nou plantejament global del sistema de finançament de la cultura que faci possible l'exercici efectiu dels drets culturals. En concret, estableix com a objectiu a assolir amb la nova Llei la garantia del correcte finançament del Sistema Cultural.

En línia, doncs, amb el que estableix la memòria preliminar i també amb les contribucions del procés participatiu, l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria de recollir entre els seus objectius garantir el correcte finançament del Sistema Cultural de Catalunya per posar-lo al servei de l'exercici d'aquests drets.

En relació amb la cooperació entre els diferents agents que conformaran el Sistema Cultural de Catalunya, l'Avantprojecte de Llei hauria de regular el marc de cooperació per tal de coordinar actuacions i millorar els serveis que garanteixin el desplegament efectiu dels drets culturals per a tota la ciutadania.

Les iniciatives de què fa esment la proposta ciutadana quedarien fora del règim jurídic general, objecte de la futura Llei, però poden ser considerades en el disseny i desenvolupament de polítiques posteriors.

Impulsar el mecenatge (S2, S8, S9, S10)

Impulsar la Llei de mecenatge perquè les empreses i persones es puguin desgravar impostos fent mecenatge cultural. No és una proposta amb consens. Es considera que cal activar la Llei de mecenatge, que, tot i que està reconeguda legalment, no està prou articulada. Certes veus indiquen que sigui la Llei de promoció i garantia de drets culturals la que reguli el finançament privat. Es considera que cal fixar-se en altres països europeus, on el mecenatge té molta més trajectòria. En relació amb això, es posa l'exemple d'una empresa del món de la metal·lúrgia (Girona) que està fent unes actuacions importants per donar suport a la creació cultural. La proposta té una bona rebuda i, en tot cas, no genera dissensions. Es proposa de promoure el micromecenatge, tot i que no genera gaires acords.

Resposta

A la memòria preliminar, es fa referència a la necessitat d'un nou plantejament global del sistema de finançament de la cultura que faci possible dur a terme les noves polítiques culturals. Dins d'aquest plantejament global, tot i que de manera limitada per la manca de competències àmplies en la matèria, la memòria recull la necessitat que la Llei tracti alguns aspectes relacionats amb el foment del finançament privat de la cultura, com ara el patrocini o el mecenatge (micromecenatge, etc.).

En línia, doncs, amb el que estableix la memòria preliminar i també amb les contribucions del procés participatiu, l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria de recollir entre els seus objectius garantir el correcte finançament del Sistema Cultural de Catalunya per posar-lo al servei de l'exercici d'aquests drets, fent esment dels mecanismes necessaris, dins els àmbits competencials de la Generalitat de Catalunya, que permetin augmentar l'atracció de fons privats al finançament de la cultura.

Repensar els pressupostos perquè la cultura sigui accessible a persones amb renda baixa (S4)

S'indica que cal destinar partides concretes a assegurar que les persones amb renda baixa accedeixen a la cultura en igualtat de condicions, ja que actualment els mecanismes que s'utilitzen no són útils per abordar aquesta problemàtica. S'indica que en altres països hi ha cultura gratuïta per a determinats sectors. Aquest punt genera controvèrsia, ja que no tothom està d'acord amb la gratuïtat de la cultura, perquè pot ser un element que contribueixi a la precarització dels treballadors i treballadores del sector.

Resposta

La memòria preliminar recull com un dels principals objectius que ha de perseguir la futura Llei la implantació d'un marc que garanteixi la lliure participació, la creació i l'accés de tota la ciutadania a la vida cultural, als béns, productes i pràctiques culturals, amb especial atenció a aquelles persones i col·lectius que actualment no poden accedir-hi en igualtat de condicions. Dins d'aquest grup es compten les persones que experimenten barreres econòmiques a l'hora d'accedir a la cultura.

En resposta a aquest objectiu, i en línia amb la proposta sorgida del procés participatiu, l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria de recollir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana a accedir, en condicions d'igualtat, als béns, serveis i activitats culturals de la comunitat, sense consideració de barreres territorials, digitals, culturals, econòmiques, socials, funcionals, generacionals, simbòliques o de qualsevol altra mena. Per poder fer efectiu aquest dret, entre altres mesures, l'esborrany del text articulat hauria d'establir la gratuïtat o descompte per a persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat, entre les quals les persones dipositàries dels carnets i títols identificatius emesos per la Generalitat de Catalunya (entre aquests últims, els relatius a persones aturades, famílies monoparentals, famílies nombroses i joves). Per garantir aquests drets, l'esborrany també hauria de recollir la difusió activa de l'existència de les gratuïtats o descomptes associats mitjançant els canals de comunicació habituals i les entitats socials que treballen amb aquestes persones i col·lectius.

Establir pressupostos participatius de cultura (S5, S7)

Aquesta proposta permet que la ciutadania se senti part de la cultura i, conseqüentment, que s'hi interessi. Tanmateix, no es genera debat.

Resposta

Un dels objectius de la Llei, recollits a la memòria preliminar, és garantir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana a participar en la governança de la cultura.

En acordança amb la memòria preliminar i les propostes sorgides del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria de recollir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana a poder participar en els processos de deliberació i decisió de les polítiques públiques en l'àmbit cultural. I, en concret, hauria d'establir el dret a poder participar en la governança de les entitats culturals de les quals es formi part, així com de les institucions culturals de la comunitat a la qual es pertany o es vol pertànyer.

Per garantir l'exercici d'aquests drets, caldrà que l'Avantprojecte de llei estableixi l'obligació de les administracions públiques i totes les entitats públiques i privades que conformin el Sistema Cultural de Catalunya d'arbitrar mecanismes d'escolta que tinguin en compte la diversitat de veus existents. En concret, es recomana que aquestes entitats disposin de consells socials o òrgans consultius participats per representants de la societat civil, que reflecteixin la diversitat social de Catalunya i, específicament, de l'entorn immediat on s'ubica l'activitat. Aquests òrgans tindran encomanada l'anàlisi i el seguiment de l'activitat per tal de millorar-la i contribuir a l'acompliment de la seva funció pública i a l'exercici dels drets culturals. Caldrà també que l'Avantprojecte de llei reculli la implantació d'instruments destinats a fomentar la participació ciutadana en el disseny i establiment de polítiques i activitats culturals, així com en la producció, la difusió i la confecció de les programacions culturals.

Lluitar per reduir l'IVA cultural (S9, S10)

Tot i que la Generalitat no té aquesta competència, cal lluitar-hi, ja que és una exageració que sigui d'un 21%: el segon percentatge més alt a Europa és d'un 14%. Cal defensar la rebaixa de l'IVA cultural. Hi ha acord.

Resposta

Atès que la futura Llei de drets culturals té per objectiu principal l'establiment del règim jurídic aplicable en matèria de drets culturals, i la implantació del tipus d'IVA dels diferents béns i serveis culturals restaria fora de l'àmbit competencial de la Generalitat de Catalunya, aquesta proposta, sorgida del procés participatiu, no es podria incloure dins de l'Avantprojecte de llei.

Recursos per impulsar els projectes amb perspectiva de gènere (S6)

Arran del debat sobre perspectiva de gènere sorgit en apartats anteriors, es planteja implantar recursos per millorar aquesta perspectiva. Hi ha bastant acord, tot i que no es concreta la proposta.

Resposta

La memòria preliminar ja feia referència a les desigualtats de gènere que hi ha al sector i sobre les quals hi ha una àmplia evidència. En línia amb la memòria i la proposta sorgida del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir la igualtat de gènere com a principi inspirador de

la Llei, en tant que valor sobre el qual es fonamenten els drets culturals. En l'àmbit dels drets laborals i econòmics de les persones que treballen al sector cultural, establert a l'Avantprojecte de Llei, també caldria recollir l'avanç en la millora de la conciliació familiar, personal, formativa i social que afecta més negativament les dones.

Tanmateix, els recursos destinats a introduir la perspectiva de gènere als projectes culturals dependrien del disseny específic de les polítiques que el Govern porti a terme per donar resposta a aquests objectius.

Finançament equitatiu per a totes les identitats culturals (S3, S6)

Garantir un finançament equitatiu a totes les identitats culturals i llengües que sigui proporcional a la població resident a Catalunya. No hi ha acord en aquest punt, ja que en certes sessions es planteja que els recursos han de garantir l'accés i les identitats, però no de forma totalment equitativa, perquè cal garantir el català com a llengua i cultura vehicular i cohesionadora.

Resposta

Tenint en compte que l'Avantprojecte de llei té per objectiu regular el marc general que ha de garantir l'exercici dels drets culturals, aquest últim hauria de recollir el dret de totes les persones que formen part de la societat catalana a escollir i veure respectada la pròpia identitat cultural. Com que la cultura catalana té com a element singular d'expressió la llengua catalana, l'Avantprojecte de llei hauria de garantir que la llengua catalana, com a llengua pròpia de Catalunya, i l'occità, com a llengua pròpia de l'Aran, siguin vehiculars i d'ús preferent tant en les comunicacions internes i externes dels equipaments i institucions culturals com en les seves programacions i continguts, sense perjudici de l'ús d'altres llengües.

El finançament de les diferents manifestacions culturals dependrien, però, del disseny específic de les polítiques que el Govern porti a terme per garantir l'exercici d'aquest dret.

Altres propostes

En aquest apartat es recullen un seguit de propostes que no van poder ser classificades en cap de les altres categories i que, en conjunt, tenen un caràcter més residual.

Altres propostes: incentivar i reconèixer les aportacions econòmiques que es fan al sector de la cultura (S8)

Es planteja que cal treballar en el retorn de la gent que fa aportacions cedint locals, o fent grans aportacions anuals al sector cultura (descomptes a l'IBI, rebaixes fiscals, rebaixes en els productes culturals...). Es posa l'exemple del Canadà, on la despesa en cultura es desgrava fiscalment. La proposta té una bona rebuda i no genera dissensions.

Resposta

A la memòria preliminar, es fa referència a la necessitat d'un nou plantejament global del sistema de finançament de la cultura que faci possible dur a terme les noves polítiques culturals. Dins d'aquest plantejament global es fa esment d'aspectes relacionats amb el foment del finançament privat de la cultura, com ara el patrocini o el mecenatge (patrocini, mecenatge, micromecenatge, etc.).

En línia, doncs, amb el que estableix la memòria preliminar i també amb les contribucions del procés participatiu, l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria de recollir entre els seus objectius garantir el correcte finançament del Sistema Cultural de Catalunya per posar-lo al servei de l'exercici d'aquests drets, fent esment dels mecanismes necessaris, dins els àmbits competencials de la Generalitat de Catalunya, que permetin augmentar l'atracció de fons privats al finançament de la cultura.

Altres propostes: establir microcrèdits per a l'emprenedoria cultural (S3)

Es proposa d'afavorir els avals per accedir a microcrèdits adreçats a l'emprenedoria d'artistes i creadors/ores de cultura per part de l'administració pública. Aquesta proposta recull acords.

Resposta

Si bé la memòria preliminar fa referència a la necessitat d'un nou plantejament global del sistema de finançament de la cultura que faci possible dur a terme les noves polítiques culturals, plantejament que l'Avantprojecte de Llei de drets culturals hauria de recollir, el desenvolupament concret dels mecanismes, com ara els avals, les subvencions, els contractes programes, etc., haurien de ser objecte de les polítiques específiques que es dissenyin per fer efectius aquests drets.

Altres propostes: dissenyar un Pla de produccions culturals per tal de millorar el finançament i la rendibilitat de les produccions culturals (S8)

Es planteja que cal treballar-hi, en especial a la indústria discogràfica. La proposta té una bona rebuda i no genera dissensions.

Resposta

Es tracta d'una mesura molt específica i sectorial que quedaria fora de l'àmbit de la futura Llei, que té com a principal objectiu regular el marc general d'exercici dels drets culturals.

Altres propostes: establir ajudes i aportar recursos a cinemes i locals que reproduïxen pel·lícules, per tal de fomentar que puguin seguir actius (S8)

El debat no s'obre extensament, tot i que sembla que genera certa aprovació global.

Resposta

Es tracta d'una mesura molt específica i sectorial que quedaria fora de l'àmbit de la futura Llei, que té com a principal objectiu regular el marc general d'exercici dels drets culturals.

Altres propostes: nou Pla d'equipaments culturals (PECCat), tenint en compte la realitat cultural (S9)

Hi ha acord entorn de la necessitat d'un nou Pla d'equipaments culturals que tingui en compte la realitat cultural. El PECCat actual és insuficient, ja que, per exemple, no hi ha teatres i ateneus i són claus per a l'entramat cultural. S'han de prioritzar els equipaments culturals, i no vol dir que s'hagi de fer tot des de l'Ajuntament, però sí que cal garantir l'accés a la cultura.

Resposta

Tal com es recull a la memòria preliminar, per tal de millorar l'equilibri territorial pel que fa a l'accés a la cultura, l'Avantprojecte de llei de drets culturals hauria d'articular el funcionament del conjunt de les activitats, prestacions i serveis culturals que fan les administracions públiques i altres organismes i ens del sector públic, així com de les entitats privades que es vulguin incorporar al Sistema Cultural de Catalunya. Caldria que aquest funcionament es realitzés en règim de col·laboració, cooperació i coordinació, per tal de garantir el compliment efectiu dels drets culturals per al conjunt de la ciutadania.

De cara a dotar el conjunt del territori dels equipaments que permetin garantir l'exercici dels drets culturals, la Generalitat de Catalunya hauria de mantenir actualitzat el Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat).

Altres propostes: garantir el suport i la continuïtat a organitzacions i entitats ciutadanes (S9)

El cineclub es crea perquè no hi ha cinema als pobles, i per això cal garantir per llei aquestes organitzacions, per tal de facilitar l'accés al cinema, però també a altres espais com teatre, música, etc.

Resposta

Tal com es recull a la memòria preliminar, l'objectiu de la llei és establir el marc que garanteixi l'accés de tota la ciutadania a la vida cultural, als béns, productes i pràctiques culturals, amb especial atenció a aquelles persones i col·lectius que actualment no poden accedir-hi en igualtat de condicions. En aquest sentit, l'Avantprojecte de llei hauria de garantir la millora de l'equilibri territorial pel que fa a l'accés a la cultura. D'altra banda, la memòria preliminar fa referència a l'articulació del Sistema Cultural de Catalunya, que hauria de desenvolupar-se en l'Avantprojecte de llei i a què podrien adherir-se totes aquelles entitats privades i col·lectius que tinguin com a activitat principal la cultura i que voluntàriament vulguin ser-hi incloses per quedar sota el marc d'obligacions d'aquesta llei, a més a més de totes aquelles entitats del sector privat que siguin concessionàries de serveis públics en matèria de cultura o aquelles que rebin subvencions o ajudes públiques per a la realització d'activitats culturals.

Altres propostes: previsió de finançament perquè les companyies accedeixin al públic (O)

Una de les aportacions en línia indica que a les companyies els cal més espais per accedir al públic i més suport, en l'àmbit econòmic, per part de les institucions. Les companyies fan les seves pròpies produccions de formats diversos, però no tenen espais per fer-les arribar a la ciutadania. Cal, doncs, més suport a l'estructura de les companyies perquè deixin de ser precàries i poc estables, i així aconseguir una millor professionalització del sector.

Resposta

A la memòria preliminar, es recull com un dels objectius de la futura llei reforçar la protecció i garantir els drets de les persones que treballen al sector cultural a Catalunya. Tenint en compte la memòria i en línia amb aquesta i altres propostes del procés participatiu, l'Avantprojecte de llei hauria de recollir aquest dret, definir-lo i establir, dins el marc competencial del Govern de la Generalitat, les mesures necessàries per al seu exercici efectiu. Entre aquestes mesures s'hauria d'incloure la implantació d'accions que permetin l'avanç en la generació de treball de qualitat per a tothom, a través del pacte i el consens amb els agents socials i econòmics. Addicionalment, i per tal de facilitar la participació cultural, l'Avantprojecte de llei hauria de garantir la multiplicació dels espais de creació, sales d'assaig, tallers i estudis amb l'objectiu de promoure l'experimentació, la creació i la producció, de manera autònoma i col·laborativa.

Altres propostes: fomentar la cooperació (finançament en espècie) i coneixement entre entitats (S10)

Es destaca que es poden buscar formes de suport de recursos a través d'altres mecanismes d'intercanvi de recursos, coneixements i espais.

Resposta

Tal com es recull a la memòria preliminar, un dels objectius de l'Avantprojecte de llei de drets culturals és la regulació d'un marc de cooperació del Sistema Cultural de Catalunya. En aquest marc, les administracions públiques i les entitats públiques i privades que formin part del Sistema Cultural de Catalunya hauran de cooperar per tal de coordinar actuacions i millorar els serveis que garanteixin el desplegament efectiu dels drets culturals per a tota la ciutadania.

**Annex a l'informe de retorn de la
consulta pública prèvia i del procés
participatiu a l'Avantprojecte de llei
de drets culturals de Catalunya**

Relatories

Dins d'aquest període de consulta pública prèvia i procés participatiu, des del Departament de Cultura es va convocar una reunió amb el Consell Nacional de la Cultura i de les Arts i l'equip articulador i relator del Projecte de llei de drets culturals el 27 d'octubre de 2022 per informar-los dels punts de la Llei a desenvolupar.

Altrament, el Departament de Cultura va promoure sessions sectorials, es van realitzar un total de set sessions sectorials amb representants de:

- l'àmbit social i associatiu el 24 de novembre de 2022;
- l'àmbit professional el 2 de desembre de 2022;
- l'àmbit empresarial el 21 de desembre de 2022;
- equipaments i serveis culturals el 10 de gener de 2023;
- l'àmbit acadèmic el 18 de gener de 2023;
- l'àmbit de la cultura popular el 23 de gener de 2023;
- l'àmbit del tercer sector el 26 de gener de 2023.

En aquestes sessions, amb una assistència i participació d'entre 6 i 13 persones per sessió, es van plantejar els següents eixos per debatre:

1. Per què la cultura no arriba a tothom?
2. Per què no puc participar en les programacions culturals del meu poble o del meu barri?
3. Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?
4. Per què les condicions laborals dels i les artistes i professionals de la cultura són tan precàries?
5. Per què no fem un pas endavant entre tots i totes?
6. Quins haurien de ser, al vostre entendre, els continguts o blocs estructurals d'una Llei de drets culturals?
7. Quines mesures proposaríeu per incorporar els col·lectius que no accedeixen ni participen en la vida cultural del país?
8. I per lluitar contra les desigualtats i iniquitats socials, de gènere, econòmiques, ètniques, etc., que es produeixen al sector?
9. Creieu convenient que una Llei de drets culturals incideixi en aspectes d'altres àmbits com la salut, l'educació, la sostenibilitat, el treball, el finançament, etc.? Com es podria fer?
10. Per avaluar les polítiques culturals i per ser més transparents, com podríem millorar la recollida i difusió de la informació del sector?

A les sessions, es va debatre sobre les diferents qüestions i es va finalitzar cada punt amb una sèrie de propostes. En aquest informe s'assenyalaran les diferents iniciatives sense mencionar la sessió de la qual va sortir, perquè no es considera important el sector que la presenta, sinó la proposta que exposa.

1. Per què la cultura no arriba a tothom?

- Proposta 1 Apostar per l'elaboració de continguts artístics i culturals més didàctics que facilitin l'accés a l'art i la cultura.
- Proposta 2 Desplegar la Llei d'accessibilitat i vetllar pel seu compliment.
- Proposta 3 Posar en circulació l'obra artística i cultural, i millorar-ne la difusió.
- Proposta 4 Facilitar temps, espais i recursos que articulin la comunitat.
- Proposta 5 Apropar la programació artística i cultural al barri, de manera que pugui arribar a tothom.
- Proposta 6 Apostar per la cocreació si es vol que l'art i la cultura arribin a tothom i siguin sentits com a bé comú.
- Proposta 7 Visibilitzar les identitats culturals no reconegudes.
- Proposta 8 Incorporar als webs dels espais artístics i culturals informació sobre la seva accessibilitat en tots els nivells i vetllar perquè els webs siguin accessibles.
- Proposta 9 Identificar, mitjançant carnets, els col·lectius amb discapacitat, i així facilitar l'accés d'aquests col·lectius i dels seus acompanyants als espais de programació artística i culturals.
- Proposta 10 Promoure la cultura de base (del poble), en tant que facilitadora de la incorporació de gent nouvinguda, i que aquesta cultura i aquest espai de base siguin un trampolí a altres espais.
- Proposta 11 Repensar la difusió i comunicació que es fa de les activitats artístiques i culturals.
- Proposta 12 El principal rol de l'Administració és l'establiment d'un marc facilitador que permeti que les coses passin.
- Proposta 13 Cal una millor coordinació entre tots els agents i facilitar la creació d'aliances entre ells.
- Proposta 14 Vetllar perquè el llenguatge, la llengua o el canal de transmissió de la informació siguin inclusius.
- Proposta 15 Conscienciar la ciutadania dels beneficis individuals, comunitaris i socials de la cultura.
- Proposta 16 Afavorir la creació d'aliances entre els diferents agents del territori.
- Proposta 17 Afavorir la circulació d'activitats culturals i la millora de la programació cultural al territori.
- Proposta 18 Cal buscar mecanismes que incentivin la participació cultural.
- Proposta 19 Utilitzar tots els equipaments del territori per atraure la participació.
- Proposta 20 Donar un paper rellevant al currículum artístic a les escoles que permeti l'aprenentatge dels diferents llenguatges.
- Proposta 21 Cal difondre millor la cultura i les biblioteques, en tant que equipaments que fan comunitat i que poden tenir un paper clau, en especial en barris menys benestants.
- Proposta 22 Generar mecanismes per "apropar la cultura" a les persones.

- Proposta 23 Fomentar activitats culturals d'oci i entreteniment per tal de frenar les desigualtats que es generen fora de l'espai escolar. Treballar també en aquest aspecte amb les famílies.
- Proposta 24 Prescriure, en el cas dels ateneus, activitats per part de la Generalitat, l'Ajuntament, etc., que els busquin recursos que facilitin que la gent pugui accedir a les activitats culturals.
- Proposta 25 Promoure, des de les escoles, la vida cultural i activitats perquè connectin amb la cultura popular. Per exemple, iniciar els infants en la cultura popular mitjançant un grup de batucada, una coral, castellers, gegants...
- Proposta 26 Incorporar polítiques de serveis socials per solucionar els problemes econòmics pel que fa a l'accés a la cultura.
- Proposta 27 Oferir una formació artística àmplia dins del règim general de l'ensenyament.
- Proposta 28 Promoure la cultura viva i vetllar perquè l'administració pública no prohibeixi d'entrada activitats i espais de cultura viva si hi ha un conflicte entre dues parts.
- Proposta 29 Promoure que la gent jove s'apropi a la cultura i aconseguir, d'aquesta manera, nou públic.
- Proposta 30 Oferir productes culturals que interpel·lin públics diversos.
- Proposta 31 Crear produccions culturals que no només comptin amb una participació passiva del públic.
- Proposta 32 Apostar per la diversitat cultural i així trencar amb la idea de la cultura hegemònica.
- Proposta 33 Vetllar perquè Catalunya aculli i reconegui tot el conjunt de cultures que hi conviuen i no parlar de "cultura" en singular.

2. Per què no puc participar en les programacions culturals del meu poble o del meu barri?

- Proposta 1 Apostar per la gestió comunitària dels espais i que això impliqui l'establiment de processos d'aprenentatge compartits.
- Proposta 2 Que l'art estigui present a l'escola, en tots els seus nivells, i que aquesta presència aproximi l'alumnat a la creació.
- Proposta 3 Que els mitjans de comunicació es facin ressò de la cultura de base i comunitària.
- Proposta 4 Establiment d'espais de governança plurals (per exemple, en la composició dels patronats, de les juntes, etc.).
- Proposta 5 Millorar la transparència de les administracions amb la publicació oberta de dades.
- Proposta 6 Estructuració d'un sistema que permeti ordenar i incentivar projectes i iniciatives capaços de crear vincles amb col·lectius que es troben als marges.
- Proposta 7 Incloure mecanismes de participació de la ciutadania als equipaments culturals.
- Proposta 8 Fer arribar a la ciutadania el missatge que la cultura és una eina de transformació social. Les institucions, els i les agents culturals (persones que programen, etc.) han de ser facilitadors de la cultura.

- Proposta 9** Establiment de polítiques culturals que sensibilitzin les empreses en favor del patrocini i el mecenatge i, per tant, la corresponsabilitat en el finançament de la cultura.
- Proposta 10** Reivindicar el treball dels artistes i professionals de la cultura i tota la cadena de valor.
- Proposta 11** Crear referents vocacionals perquè acompanyin els estudiants de l'àmbit educatiu als equipaments culturals.
- Proposta 12** Incloure artistes locals catalans a les programacions culturals.
- Proposta 13** Donar visibilitat a les diferents expressions culturals i tenir cura de no córrer el risc, als municipis petits, de promoure únicament la cultura popular.
- Proposta 14** Promoure que les associacions siguin protagonistes en la programació cultural.
- Proposta 15** Alleugerir els tràmits burocràtics en relació amb la programació i producció d'activitats culturals per part de les entitats.
- Proposta 16** Promoure el canvi generacional a les associacions.
- Proposta 17** Obrir més espais de participació adequats/segurs i que es propiciï que persones diverses hi puguin assistir i parlar.
- Proposta 18** Potenciar equips multidisciplinaris a les estructures de govern de municipis i barris.
- Proposta 19** Apostar per un treball de dignificació de tot el conjunt de cultures que conviuen a Catalunya.
- Proposta 20** Fomentar el treball en xarxa i la cultura comunitària entre els diferents equipaments de barri (ateneus, escoles, casal d'avis, etc.) mitjançant la figura del dinamitzador cultural.
- Proposta 21** Visibilitzar els espais i estructures de participació amb agendes de participació que connectin la diversitat de cultures que hi ha al territori. Cal buscar, doncs, i de manera activa, aquests espais comuns.
- Proposta 22** Cal assegurar la sostenibilitat de les iniciatives comunitàries.
- Proposta 23** La Llei hauria d'afavorir el compliment dels drets culturals ja recollits en altres normatives aprovades al territori català.
- Proposta 24** Cal generar consciència, visibilitzar les diferents identitats culturals i aconseguir que els diferents col·lectius i necessitats formin part del disseny de la política. Això es pot fer a partir del reconeixement i la significació de personalitats representatives dins d'aquestes identitats diverses.
- Proposta 25** S'ha de vetllar per una participació no "enverinada", en el sentit que quedi restringida al barri.

3. Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?

- Proposta 1** Que els espais de governança siguin més plurals.
- Proposta 2** Afavorir la participació de les dones en totes les etapes de la cadena de valor.
- Proposta 3** Establiment d'espais de cures que facilitin la conciliació entre la vida personal, familiar i professional.

- Proposta 4 Implementació efectiva de pressupostos amb perspectiva de gènere.
- Proposta 5 Incorporar la perspectiva de gènere en totes les lleis.
- Proposta 6 Revisar les bases de les convocatòries de concursos a llocs de direcció per tal que siguin més inclusives.
- Proposta 7 Implementar mesures de conciliació personal, familiar i professional.
- Proposta 8 Cal treballar en la idea de generar i fomentar l'aparició de dones artistes i professionals de la cultura que serveixin de referents per a les futures generacions.
- Proposta 9 Cal donar visibilitat a les obres de dones.
- Proposta 10 Cal assegurar-se que les bases dels ajuts fomentin la diversitat de mirades.
- Proposta 11 Reivindicar més referents dones a l'àmbit cultural.
- Proposta 12 Generar un nombre més gran de diagnòstics sobre el lloc de les dones als sectors culturals.
- Proposta 13 Tenir en compte, en les subvencions públiques, el criteri d'equilibri entre dones i homes.
- Proposta 14 Visibilitzar les dones que ocupen llocs que fins ara només ocupaven els homes.
- Proposta 15 Posar quotes de discriminació positiva per a dones als llocs de govern de les institucions.
- Proposta 16 Possibilitar la conciliació familiar, personal i professional per afavorir les trajectòries de les dones mitjançant espais que facilitin la conciliació i alhora la creació.
- Proposta 17 Aplicació de les mesures incloses a la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

4. Per què les condicions laborals dels i les artistes i professionals de la cultura són tan precàries?

- Proposta 1 Garantir la interlocució amb el món associatiu.
- Proposta 2 Simplificar els procediments amb les administracions (justificació de subvencions, etc.).
- Proposta 3 Revisar els requisits d'accés als llocs de treball.
- Proposta 4 Revisar els requisits d'externalització dels serveis culturals per tal que es puguin garantir unes condicions de vida dignes.
- Proposta 5 Facilitar, en determinats casos, la possibilitat de fer encàrrecs sense haver de passar per concursos de lliure concurrència.
- Proposta 6 Tenir en compte els processos creatius en les convocatòries de subvencions.
- Proposta 7 Creació d'aliances entre el sector públic i privat per tal de posar el valor social de la cultura al centre.
- Proposta 8 Visibilitat i reconeixement de les professions que hi ha darrere les activitats culturals.
- Proposta 9 Recuperació dels espais i del carrer, obrir les portes de la cultura a la ciutadania. Cal apropar-

la (que estigui present a les biblioteques, centres cívics, escoles, mercats, places, etc., és a dir, allà on és la gent).

- Proposta 10 Calen processos participatius i llenguatges diferents que arribin a una ciutadania diversa.
- Proposta 11 Millorar el pagament del treball professional des del sector públic.
- Proposta 12 Reconèixer la formació i els estudis superiors dels artistes per prestigiar la professió.
- Proposta 13 Explotar al màxim el mercat consumidor local perquè beneficiï el sector artístic.
- Proposta 14 Rebaixar el 21% de l'IVA cultural.
- Proposta 15 Vetllar perquè els professionals de la cultura tinguin contracte i puguin accedir a subvencions que els facilitin la tasca de programació.
- Proposta 16 Optimitzar els equipaments, en comptes de crear-ne nous d'entrada.
- Proposta 17 Reforçar l'educació artística i cultural per a tothom, de manera que les dificultats d'accés a aquests estudis no derivin en un conjunt homogeni d'artistes i professionals de la cultura.
- Proposta 18 Revisar el currículum de l'educació artística que s'ensenya a les escoles.
- Proposta 19 Millorar la rendició de comptes, de manera que no quedi tot limitat a les dades/beneficis quantitativs.
- Proposta 20 Calen dades per poder analitzar la realitat d'aquests professionals. En la recollida de dades i en la seva anàlisi, cal tenir en compte la perspectiva interseccional.
- Proposta 21 Cal que la societat valori la cultura, de manera que sigui capaç de percebre el seu potencial educatiu, de millora de la qualitat de vida, la seva contribució a la cohesió social, etc.

5. Per què no fem un pas endavant entre tots i totes?

Proposta 1 Assegurar que la cultura arribi a tothom.

*No hi ha més propostes en aquest punt perquè es va utilitzar el temps en les qüestions anteriors i no s'hi va arribar.

A la relatoria del món acadèmic es van plantejar diferents qüestions que es valoraven que, per l'entorn, eren més adients. En aquest sentit, també es van fer propostes que es detallen a continuació:

6. Quins haurien de ser, al vostre entendre, els continguts o blocs estructurals d'una Llei de drets culturals?

- Proposta 1 La Llei hauria d'establir el dret a la participació cultural en un sentit ampli, que també inclogui la participació en la creació, comunicació, representació i gestió de la cultura.
- Proposta 2 La Llei hauria de fer esment de la digitalització i incorporar elements correctors de les bretxes que es produeixen en el món digital i que agreugen encara més les bretxes existents al món físic.
- Proposta 3 La Llei hauria de definir les bases de la participació social, privada i internacional.

- Proposta 4 La Llei hauria d'especificar totes les diversitats existents al territori.
- Proposta 5 La Llei hauria d'establir un sistema de denúncia en cas de vulneració dels drets. Cal que la Llei abordi el tema de les garanties per tal de protegir i vetllar per l'efectiu compliment d'aquests drets.
- Proposta 6 Cal apostar perquè aquesta Llei permeti el canvi del Sistema Cultural actual.
- Proposta 7 La Llei hauria d'assegurar uns recursos per a la cultura.
- Proposta 8 La Llei hauria de definir uns mecanismes de coordinació dins de l'àmbit cultural, però també amb altres àmbits i actors.

7. Quines mesures proposaríeu per incorporar els col·lectius que no accedeixen ni participen en la vida cultural del país?

- Proposta 1 La Llei hauria de reforçar i estendre a tots els espais públics, però també als que reben ajuts públics, l'obligació de dedicar un percentatge del pressupost a projectes socials o directament a la cultura comunitària. Només mitjançant un canvi institucional es pot augmentar l'impacte de les polítiques culturals.
- Proposta 2 Caldria incorporar veus diverses als grans equipaments culturals del territori. Un primer pas seria revisar els estatuts dels patronats per tal que aquests últims incorporin les veus de la societat, del sector, però també dels estudiosos i estudioses del sector cultural i la política cultural.
- Proposta 3 En parlar dels grans equipaments culturals del territori, cal assegurar que les seves portes estiguin obertes a tota la ciutadania i, si és necessari, cal sortir al carrer.

8. I per lluitar contra les desigualtats i iniquitats socials, de gènere, econòmiques, ètniques, etc., que es produeixen al sector?

- Proposta 1 Cal fer palès a la Llei les diversitats que hi ha al territori.

9. Creieu convenient que una Llei de drets culturals incideixi en aspectes d'altres àmbits com la salut, l'educació, la sostenibilitat, el treball, el finançament, etc.? Com es podria fer?

- Proposta 1 Enfortir els lligams amb altres àmbits en els quals la cultura també pot tenir un paper rellevant per tal de millorar el seu impacte a la societat.

10. Per avaluar les polítiques culturals i per ser més transparents, com podríem millorar la recollida i difusió de la informació del sector?

- Proposta 1 Establiment d'un sistema d'informació cultural que reculli i harmonitzi tota la informació per àmbits culturals, des d'estadístiques fins a regulacions, convocatòries de subvencions, etc. Aquest sistema d'informació cultural ha de ser d'utilitat per a la ciutadania, el sector cultural, les universitats i centres de recerca, però també l'Administració per al seguiment i avaluació de les polítiques.
- Proposta 2 Caldria establir l'obligatorietat del seguiment i avaluació dels programes i de les polítiques en garantia dels drets culturals, però no d'una manera carregosa que amplii la burocràcia, sinó efectiva i eficient.

Reunió Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA) i equip articulador i relator del Projecte de llei de drets culturals

Lloc i data:

Palau Marc. Sala Rodona, dijous 27 d'octubre de 2022. 12.30-14 hores.

Assistents:

Jordi Foz, secretari general de Cultura

Francesc Vilaró, cap del Gabinet Tècnic

Vinyet Panyella, presidenta del CoNCA

Margarida Troguet, vicepresidenta del CoNCA

Jordi Font, secretari del CoNCA

Joan Torrent, director del CoNCA

Ricardo Klein, de l'equip d'articuladors i relators de la Llei

Algunes qüestions generals que sorgeixen des del Departament de Cultura

- Sobre els límits del debat. Pensar fins on es vol arribar amb la Llei, i què no hi estarà comprès.
- Es presenten algunes dades sobre la seguretat social de l'artista. Es mostra clarament la vulnerabilitat del sector cultural en el context actual.
- En la presentació més quantitativa sorgeixen dos aspectes interessants, entre molts d'altres: i) si afegim les persones que s'encarreguen de la confecció del disseny i el maquillatge al sector audiovisual, això deixa encara més clara la feminització d'aquestes àrees dins d'aquest ecosistema i ii) la precarització del sistema de l'art espanyol és molt clar.

Alguns aclariments generals sobre el Sistema Cultural i els Drets Culturals

- Sobre el Sistema Cultural de Catalunya: "Ho fixarà la Mancomunitat Cultural de Catalunya".
- Pel que fa al Sistema d'Informació Integral de Cultura: l'objectiu no és només que presenti les dades, sinó també l'oferta cultural. Serà molt important el rol de l'Àrea de Comunicació com a mitjà difusor.
- Que hi hagi rigor en l'oferta cultural.

Algunes qüestions generals que sorgeixen des dels representants del CoNCA

- Sobre el dret a la identitat cultural
 - Identitat cultural. Com s'incorporen els sectors poblacionals més enllà dels sectors "minoritaris": en risc, LGBT, etc.
 - Que hi hagi un equilibri entre accés a minories i la "resta" de la població ("La majoria de la població").
 - Més enllà de les inclusions "especials", també cal tenir en compte "la majoria".

- Sobre el dret a l'educació
 - Col·locar el focus en la cultura i accedir-hi. No només per aprendre més, també per accedir a més coneixement.
 - Es proposa que la Llei estableixi un "programa interdepartamental" que generi articulació i sinergies entre totes les parts involucrades.

- Sobre el dret a l'accés a la cultura
 - Es posa èmfasi a generar una "articulació territorial del sistema".
 - Pensar sobre la idea del que és gratuït (no s'ha de col·locar tant èmfasi en això).
 - Definir què seria "Mancomunitat".
 - Què comprèn el concepte "territori".

- Sobre el dret a la participació cultural
 - L'accés micro, l'àmbit comunitari. La família, l'escola com a mitjà local, la comunitat. S'esmenta el model del "triangle virtuós".

LA CULTURA ÉS EL TEU DRET. FES-LA LLEI

Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals

Informe de resultats de la sessió de 24 de novembre de 2022

Sessió sectorial amb representants de l'àmbit social i associatiu

1. Assistència i participació

Julijana Tomic, directora artística Antic Teatre

Marc Garcés, Cultura Kult

Laura Arau, comunicadora i gestora cultural, KULT (Cultura21 SCCL), Manresa

Maria Mercè Batlle, Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat (COCARMI)

Joel Álvarez, Artibarrí

Anna del Barrio, Associació Escenaris Especials

Laia Ramos, la Fundició

Sònia Gainza, Apropa Cultura

Federació d'Ateneus de Catalunya

Marta Cardellach, Femarec

Angie Rosales, fundadora de l'ONG Pallapupas

Elisabet Serra, Asociación Lectura Fácil

Fàtima Ahmed, Associació Intercultural Diàlegs de Dona

2. Recull d'aportacions

A continuació es presenten les aportacions per àmbits de treball. En aquesta sessió s'han treballat bàsicament 3 eixos:

2.1. Eix 1 – Per què la cultura no arriba a tothom?

2.1.1. Diagnosi

Es parla de l'existència de **barreres cognitives**, de les barreres de comprensió (ja sigui per deteriorament cognitiu produït per l'edat, dislèxia, discapacitat, etc.).

També es parla de la **població nouvinguda**, i de la seva diversitat, així com de la necessitat de visibilitzar les identitats culturals no reconegudes.

Sorgeix també el tema de l'**accessibilitat a la informació** i les barreres informatives existents, que dificulten que una part de la població accedeixi a l'art i la cultura. Es fa esment de la necessitat d'informar de l'accés als espais, es qüestiona si en tots els webs s'informa de l'existència o no d'espais adaptats i també es qüestiona l'accessibilitat de molts webs i canals de vendes.

També es fa esment del fet que hi ha una part de la població a la qual **no interessin** ni l'art ni la cultura.

En relació amb aquest darrer punt, s'assenyala la importància de reflexionar entorn de **quina és la cultura a què ens referim? I quins són els espais** d'aquesta cultura? Es parla de l'existència de teatres, per exemple, ben equipats i gratuïts o amb un preu molt baix per a la comunitat, així com de projectes comunitaris educatius que apropen la cultura a tothom. S'esmenta, però, que aquest apropament a la comunitat és un procés llarg que requereix el seu temps. També es comenta la necessitat que l'art i la cultura entrin a les escoles, els hospitals i els casals de gent gran, aquests darrers cada cop més importants, atès l'envelliment actiu de la població.

Sorgeix també el tema de les **diferències en els equipaments i centres al territori**, segons si es troben localitzats en grans o petits municipis. S'assenyala l'existència de més problemes d'accessibilitat a les ciutats grans.

Hi ha consens per part dels i les participants en la necessitat de replantejar el paper de les administracions en la cultura. Aquest últim hauria de limitar-se a l'**establiment d'un marc facilitador** de la cultura que permeti que les coses passin.

Es comenta també la necessitat de parlar de **cultures en plural** i de valorar el retorn social que genera la cultura.

A més de l'accés a l'activitat cultural, es planteja la necessitat de reflexionar entorn de **qui té accés a la creació i a la formació**. Es fa esment d'equipaments públics que no s'obren a la cultura de base comunitària que es fa a les localitats on es troben ubicats aquests equipaments.

2.1.2. Propostes

En relació amb **com** millorar l'accessibilitat:

- Proposta 1** Apostar per l'elaboració de continguts artístics i culturals més didàctics que facilitin l'accés a l'art i la cultura.
- Proposta 2** Desplegar la Llei d'accessibilitat i vetllar pel seu compliment.
- Proposta 3** Posar en circulació l'obra artística i cultural, i millorar-ne la difusió.
- Proposta 4** Facilitar temps, espais i recursos que articulïn la comunitat.
- Proposta 5** Apropar la programació artística i cultural al barri, de manera que pugui arribar a tothom.
- Proposta 6** Apostar per la cocreació, si es vol que l'art i la cultura arribin a tothom i siguin percebuts com a bé comú.
- Proposta 7** Visibilitzar les identitats culturals no reconegudes.
- Proposta 8** Incorporar als webs dels espais artístics i culturals informació sobre la seva accessibilitat a tots els nivells i vetllar perquè els webs siguin accessibles.
- Proposta 9** Identificar, mitjançant carnets, els col·lectius amb discapacitat, i així facilitar l'accés d'aquests col·lectius i dels seus acompanyants als espais de programació artística i culturals.

- Proposta 10** Promoure la cultura de base (del poble) en tant que facilitadora de la incorporació de gent nouvinguda, i que aquesta cultura i aquest espai de base siguin un trampolí a altres espais.
- Proposta 11** Repensar la difusió i comunicació que es fa de les activitats artístiques i culturals.
- Proposta 12** El principal rol de l'Administració és l'establiment d'un marc facilitador que permeti que les coses passin.
- Proposta 13** Cal una millor coordinació entre tots els agents i facilitar la creació d'aliances.

2.2. Eix 2 – Per què no puc participar en les programacions culturals del meu poble o del meu barri?

2.2.1. Diagnosi

Hi ha consens en la necessitat de **distingir entre grans equipaments**, ubicats majoritàriament a la ciutat de Barcelona, i els **equipaments que es troben al territori**, les finalitats dels quals són diferents.

Es parla de la voluntat que les institucions catalanes vulguin incorporar **mirades diverses**, per això cal diàleg i la generació de confiança. Es tracta de processos llargs, en què hi ha d'haver la voluntat d'escoltar relats i maneres de pensar diferents.

Es parla de la necessitat de **transparència** i de la necessitat de dades, de conèixer què es fa amb els recursos públics, com es reparteixen —equipaments públics i privats, etc.— i com es gasten al si de les institucions.

Hi ha consens també en la necessitat que **l'art estigui més present a l'escola**, en tots els nivells, i que l'escola tingui un contacte més directe amb la creació. A això s'hi afegeix que, moltes vegades, els estudis i la formació artística estan allunyats de la realitat.

Es fa esment de la manca d'espais als **mitjans de comunicació** tradicionals (ràdio i televisió) de tot el que té a veure amb la cultura de base i comunitària.

2.2.2. Propostes

- Proposta 1** Apostar per la gestió comunitària dels espais i que impliqui l'establiment de processos d'aprenentatge compartits.
- Proposta 2** Que l'art estigui present a l'escola, en tots els seus nivells, i que aquesta presència aproximi l'alumnat a la creació.
- Proposta 3** Que els mitjans de comunicació es facin ressò de la cultura de base i comunitària.
- Proposta 4** Establiment d'espais de governança plurals (per exemple, en la composició dels patronats, de les juntes, etc.).
- Proposta 5** Millorar la transparència de les administracions amb la publicació oberta de dades.

2.3. Eix 3 – Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?

2.3.1. Diagnosi

Entre les causes, s'esmenta la **manca de referents**, tant quan es parla de dones com quan es parla de joves, persones amb discapacitats o persones en risc d'exclusió, entre d'altres. En aquest sentit, també cal tenir present que al fet de ser dona s'hi afegeixen altres formes de discriminació. Es comenta la dificultat de **conciliació entre la vida personal, familiar i professional** i la necessitat d'establir espais de cures que facilitin aquesta conciliació.

En aquest bloc també es destaca la idea que la **gent no creu que la cultura transformi**, d'aquí la necessitat de treballar en aquesta línia i que la cultura sigui percebuda com un pilar del benestar.

2.3.2. Propostes

- Proposta 1 Que els espais de governança siguin més plurals.
- Proposta 2 Afavorir la participació de les dones en totes les etapes de la cadena de valor.
- Proposta 3 Establiment d'espais de cures que facilitin la conciliació entre la vida personal, familiar i professional.
- Proposta 4 Implementació efectiva de pressupostos amb perspectiva de gènere.

LA CULTURA ÉS EL TEU DRET. FES-LA LLEI

Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals

Informe de resultats de la sessió de 2 de desembre de 2022

Sessió sectorial amb representants de l'àmbit professional

1. Assistència i participació

Sra. Laia Aubia, Acadèmia del Cinema Català

Sra. Ester Bonal, Acadèmia Catalana de la Música, directora de Xamfrà – Centre de Música i Escena per la Inclusió Social

Sr. Àlex Casanovas, president de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya (AADPC)

Sra. Júlia Faneca, vocal de l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya

Sra. Marina López Planella, responsable de comunicació de la Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya (PAAC)

Sr. Xavier Menéndez, Associació de Museologia de Catalunya

Sr. David Roselló, president de l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural

Sra. Cristina Tascón, gerent de l'Associació de Professionals de Circ de Catalunya (APCC)

Sra. Mireia Trias, vocal de l'Associació de Professionals de la Gestió Cultural

2. Recull d'aportacions

A continuació es presenten les aportacions per àmbits de treball. En aquesta sessió s'han treballat bàsicament 4 eixos:

2.1. Eix 1 – Per què la cultura no arriba a tothom?

2.1.1. Diagnosi

Les primeres intervencions apunten a la **manca d'interès per la cultura**. Es posa l'exemple del poc interès (i eventual mal ús) despertat pel “bo cultural”. Es comenta que aquesta manca d'interès ve, en part, motivada pels problemes d'informació.

Es parla també de la **necessitat de descentralitzar la cultura** i que aquesta última arribi al territori.

També es **qüestiona el nombre de professionals**, i es pregunta si potser hi ha massa professionals pel consum que es fa d'art i cultura al nostre país.

Es fa referència al factor **temps** i a altres condicions de vida com a determinants del consum i la pràctica cultural. En aquest sentit, a més del temps, es parla de la renda, l'edat, l'educació, l'existència de vincles amb la comunitat o la llengua com a factors que faciliten aquest accés a la cultura.

Hi ha consens que l'**educació** es troba a la base de tot i que cal que el llenguatge, la llengua o el canal de transmissió de la informació sigui inclusiu.

Els i les participants es plantegen la necessitat de **preguntar-nos què és el que entenem per cultura**. Estem parlant només de la cultura convencional i administrada? Cal tenir en compte que hi ha cultura que es troba als marges, que no està regulada i que no es recull a les estadístiques i que interessa a la ciutadania.

També cal distingir en aquesta reflexió entre el que seria la participació cultural receptiva, en què la població és merament consumidora, i la participació activa, en què la ciutadania pren part en el procés de creació.

També es planteja un possible **canvi de tendència en els hàbits i preferències de consum**. Una de les intervencions crida l'atenció sobre la diferència que hi ha entre l'esport i la cultura. A diferència del que passa amb la cultura, la ciutadania percep l'esport com una activitat que cal fer, que és bona per a la salut i que millora la nostra qualitat de vida.

Es parla també de la necessitat de **repensar els espais on entra la cultura** (les escoles, les facultats d'educació, etc.) i d'**escoltar altres cultures** existents al nostre territori.

Es fa referència al paper clau dels ajuntaments, el nivell de govern més proper a la ciutadania, però també a la necessitat de crear **aliances amb altres agents del territori**. En aquest sentit, per fer arribar la cultura al territori cal l'establiment de xarxes, la concertació i coordinació entre els diferents agents, però també el foment dels circuits que permetin la circulació d'activitats culturals i la millora de la programació cultural.

2.1.2. Propostes

Proposta 1 Vetllar perquè el llenguatge, la llengua o el canal de transmissió de la informació siguin inclusius.

Proposta 2 Conscienciar la ciutadania dels beneficis individuals, comunitaris i socials de la cultura.

Proposta 3 Afavorir la creació d'aliances entre els diferents agents del territori.

Proposta 4 Afavorir la circulació d'activitats culturals i la millora de la programació cultural al territori.

2.2. Eix 2 – Per què no puc participar en les programacions culturals del meu poble o del meu barri?

2.2.1. Diagnosi

En un primer moment es parla del **col·lectiu immigrant** i de la manca d'eines que facilitin la seva participació. Es parla també del fet que la cultura que els arriba no els interpel·la i és percebuda com una cultura llunyana. Per tant, cal preguntar i crear vincles amb aquestes comunitats.

Una part dels i les participants fan referència a casos en què s'ha aconseguit aquesta intersecció cultural continuada i a la necessitat que des de l'Administració s'ordenin i s'incentivin aquestes iniciatives. En la mateixa línia, es pregunta què es pot fer per integrar, legitimar o reconèixer aquesta cultura de base o no formal. Es comenta que les administracions han de remar en favor d'aquesta realitat.

2.2.2. Propostes

Proposta 1 Estructuració d'un sistema que permeti ordenar i incentivar projectes i iniciatives capaços de crear vincles amb col·lectius que es troben als marges.

2.3. Eix 3 – Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?

2.3.1. Diagnosi

Hi ha un **masclisme institucional** a la societat, d'aquí prové el fet que el masclisme també estigui present al sector cultural.

S'observa un **problema generacional als llocs de direcció**. Es parla també de la necessitat de conjuminar dos drets: d'una banda, el dret a accedir a llocs de decisió i, de l'altra, el dret de les persones a poder-se preparar.

Es comenta que, en molts casos, les dones ja no es presenten a aquests càrrecs de decisió, bé perquè no tenen prou confiança en elles mateixes o perquè no se senten interpel·lades. Es parla de la necessitat de tenir referents, però també de revisar les bases de les convocatòries de concursos. Cal tenir en compte els temps de conciliació.

2.3.2. Propostes

Proposta 1 Incorporar la perspectiva de gènere en totes les lleis.

Proposta 2 Revisar les bases de les convocatòries de concursos a llocs de direcció per tal que siguin més inclusives.

Proposta 3 Implantar mesures de conciliació personal, familiar i professional.

2.4. Eix 4 – Per què les condicions laborals dels i les artistes i professionals de la cultura són tan precàries?

2.4.1. Diagnosi

En molts casos, **són els mateixos artistes els que s'autoenganyen**, perquè, per exemple, tot i treballar en una cooperativa, han de tenir un contracte laboral. Hi ha molts casos de falsos autònoms, en què es factura, quan haurien de ser contractes laborals. En aquest sentit, cal ordenar el sector i fer pedagogia per tal que es donin altes i baixes de contractes sempre que calgui.

També es fa esment de les condicions de les treballadores i treballadors d'equipaments de dipòsit cultural, com ara museus, arxius o biblioteques, en què també cal una millora. Es comenta la necessitat que els nomenaments a direccions es facin mitjançant **concursos internacionals i seguint criteris de mèrit, capacitat, publicitat i lliure competència**. Es fa esment també que la lògica d'aquests grans equipaments de titularitat pública és diferent de la d'altres equipaments. Però que, en qualsevol cas, és urgent la dignificació del sector.

Es parla de l'elevada precarietat del sector del circ, perquè el nivell de contractació és molt baix.

Tot aquest diagnòstic fa que es pregunti **com és que amb aquestes condicions s'assumeix aquesta feina?**

Es fa referència a la **manca de confiança** que hi ha entre administracions i artistes, que porta a uns nivells elevats de burocràcia en la justificació dels ajuts, per exemple.

S'adverteix de la necessitat de tenir en compte **que la precarietat del sector no només es refereix als i les artistes**, sinó també a altres professionals de la cultura, com ara tècnics o tècniques de so i gestors i gestores, entre d'altres.

Què pot fer l'Administració per millorar aquesta situació d'ineficiència provocada per la desconfiança Administració-sector? Es parla de regular les subcontractacions, revisar les bases dels concursos, els avals, etc., però també s'esmenta l'establiment de contractes programa com a eina de rendiment de comptes.

Alguna de les intervencions esmenta la necessitat de treballar més en la idea del **valor social de la cultura**.

La dignificació de la professió implica **canviar la mirada del subsidi al treballador/ora**. Cal treballar en l'ètica del sector i en l'aplicació d'uns principis deontològics de la cultura.

2.4.2. Propostes

- Proposta 1** Garantir la interlocució amb el món associatiu.
- Proposta 2** Simplificar els procediments amb les administracions (justificació de les subvencions, etc.).
- Proposta 3** Revisar els requisits d'accés als llocs de treball.
- Proposta 4** Revisar els requisits d'externalització dels serveis culturals per tal que es puguin garantir unes condicions de vida dignes.
- Proposta 5** Facilitar, en determinats casos, la possibilitat de fer encàrrecs sense haver de passar per concursos de lliure concurrència.

LA CULTURA ÉS EL TEU DRET. FES-LA LLEI

Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals

Informe de resultats de la sessió de 21 de desembre de 2022

Sessió sectorial amb representants de l'àmbit empresarial

1. Assistència i participació

Sra. Montserrat Bou, directora general de Federació de Productors Audiovisuais (PROA)

Sr. Enric Crous, president d'honor de Fundació Catalunya Cultura

Sra. Marta Esteve, directora de la Fundació Carulla

Sra. Marta Lladó, Gerència de Catalunya Film Festivals

Sra. Txell Remolins, Gerència de l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (AETCA)

Sr. Camilo Tarrazón Rodón, president del Gremi de Cinemes de Catalunya

2. Recull d'aportacions

A continuació es presenten les aportacions per àmbits de treball. En aquesta sessió s'han treballat bàsicament 5 eixos:

2.1. Eix 1 – Per què la cultura no arriba a tothom?

2.1.1. Diagnosi

Les primeres intervencions giren entorn de la necessitat de **definir què entenem per cultura** i què és **entreteniment**. Si els separem, sembla que els fem antagònics, quan la cultura pot entretenir, i això és una cosa bona. De fet, la cultura pot entretenir, emocionar, ensenyar i moltes més coses, i totes són bones.

Es parla del paper clau de les escoles per sensibilitzar i combatre les pors que molts cops provoca el que és desconegut.

També s'assenyala que hi ha persones a qui **no els interessa la cultura** i que hauríem de preguntar-nos: per què cal obligar-les-hi? Hi ha cert consens a assenyalar que quan alguna cosa no interessa és perquè no es coneix o no s'ha experimentat. D'aquí el paper clau que pot tenir el **sistema educatiu**, i en especial, l'educació artística, a l'hora de despertar l'interès i el respecte per la cultura, i també per fer ús de la cultura com a eina per aprendre, no només com a fi.

Cal trobar un llenguatge (més centrat en els valors de la cultura) que permeti fer arribar la cultura a públics diferents.

També es parla que la **programació** no sempre arriba, interpel·la o mobilitza tothom, i que cal buscar mecanismes que incentivin la participació cultural.

Els **grans espais no sempre es consideren propis**, cal fer arribar a la ciutadania el missatge que no cal entendre l'art per visitar un museu. De fet, si ens preguntem qui accedeix als estudis artístics, és clar que són les elits i la classe social mitjana. D'aquí que siguin els col·lectius que més visiten aquests grans equipaments.

Cal preguntar-nos: la cultura està present a les nostres vides? Hi ha creativitat a les nostres vides? Es recorda que, avui dia, l'educació artística no és un dret universal garantit.

També s'esmenten les **barreres a la informació**, i que aquesta última no arriba a tothom per igual, fet que provoca un desconeixement de les possibilitats i opcions que ofereixen els equipaments culturals (per exemple, l'ús de les biblioteques).

2.1.2. Propostes

Proposta 1 Cal buscar mecanismes que incentivin la participació cultural.

Proposta 2 Utilitzar tots els equipaments del territori per atraure la participació.

Proposta 3 Donar un paper rellevant al currículum artístic a les escoles que permeti l'aprenentatge dels diferents llenguatges.

Proposta 4 Cal difondre millor la cultura i les biblioteques, en tant que equipaments que fan comunitat i que poden tenir un paper clau, en especial en barris menys benestants.

2.2. Eix 2 – Per què no puc participar en les programacions culturals del meu poble o del meu barri?

2.2.1. Diagnosi

Cal **tendir cap a una cultura comunitària**, que programi per a la comunitat. Això suposa treballar d'una altra manera per aconseguir que els equipaments siguin rellevants per a la societat. La cultura ha de ser on és la ciutadania (a les escoles, els centres cívics, les biblioteques, etc.), cal fer que **la cultura sigui més social**.

Es fa esment de la importància dels **programadors** i també de les **diferents formes de participació**, en el sentit que no és el mateix participar com a públic que en la governança de la cultura.

Es torna a incidir en la **necessitat de definir la cultura**, ens referim a una cultura oficialista o comercial?

Hauríem de poder exigir el nostre dret a la cultura a l'escola, s'hauria de portar la cultura a l'escola.

Surt també el tema de la **independència de les persones que creen**, cal que en alguns espectacles es prenguin riscos, sense preguntar al públic què els interessa, ja que és possible que no els interessi o que no sàpiguen si els interessarà o no. Per tant, recalquen la necessitat de crear vehicles per acostar la cultura a la gent.

Algunes de les persones participants en la taula fan referència a com la **digitalització** ha facilitat l'accés a la cultura i la participació.

Sorgeix el tema de la **gratuitat** i de com la cultura es pot subvencionar, bonificar, etc., sobretot tenint en compte la cultura com a pilar de l'Estat de Benestar, però que alguna cosa s'ha de pagar per tal de poder-li donar valor.

2.2.2. Propostes

- Proposta 1** Incloure mecanismes de participació de la ciutadania als equipaments culturals.
- Proposta 2** Fer arribar a la ciutadania el missatge que la cultura és una eina de transformació social. Les institucions, els i les agents culturals (persones que programen, etc.) han de ser facilitadors de la cultura.
- Proposta 3** Establiment de polítiques culturals que sensibilitzin les empreses en favor del patrocini i el mecenatge i, per tant, la corresponsabilitat en el finançament de la cultura.
- Proposta 4** Reivindicar el treball dels artistes i professionals de la cultura i tota la cadena de valor.

2.3. Eix 3 – Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?

2.3.1. Diagnosi

Hem de partir de la realitat que vivim en una **societat masclista i heteropatriarcal**, on la majoria de càrrecs directius encara estan ocupats per homes, tant en l'àmbit públic com privat.

Cal afegir, però, que hi ha professions que tradicionalment han estat feminitzades, i d'altres, masculinitzades.

La **maternitat** és un factor que afecta de manera molt important les decisions, així com la conciliació. També es fa esment de la necessitat de **referents**, que s'han d'anar construint des de l'escola, de manera que s'incentivi les nenes a ser protagonistes, a somiar, a lluitar, etc., perquè tinguin accés a estudis superiors.

Una de les intervencions fa referència al perill de les mesures que donen més punts a les dones a les bases dels concursos i dels ajuts, ja que poden acabar imposant projectes de menys qualitat que són desenvolupats per dones. Aquesta reflexió n'origina una altra, i és que la qualitat masculina ningú la posa en judici.

Cal tenir present el tema de la **interseccionalitat**, és a dir, quan en les dones conflueixen més discriminacions a més del gènere, com poden ser l'edat, la raça, el nivell educatiu, etc.

Els darrers anys les polítiques han millorat la visibilitat de les dones, tot i que encara queda camí. En l'àmbit dels festivals, si bé n'hi ha molts que són programats per dones, n'hi ha molt pocs que siguin dirigits per elles.

2.3.2. Propostes

- Proposta 1** Cal treballar en la idea de generar i fomentar l'aparició de dones artistes i professionals de la cultura que serveixin de referents per a les futures generacions.
- Proposta 2** Cal donar visibilitat a les obres de dones.
- Proposta 3** Cal assegurar-se que les bases dels ajuts fomentin la diversitat de mirades.

2.4. Eix 4 – Per què les condicions laborals dels i les artistes i professionals de la cultura són tan precàries?

2.4.1. Diagnosi

En aquest bloc es parla de la singularitat respecte d'altres activitats econòmiques. Aquesta **singularitat** ve manifestada per aspectes com els següents:

- la **intermitència**;
- la no valoració econòmica dels **processos creatius**;
- la **compaginació** amb altres activitats econòmiques;
- la importància que té la negociació dels **drets de propietat intel·lectual**.
- De manera general, es veu com l'enorme impacte social de la cultura no queda reflectit en el seu preu. La manca de retorn per part de la societat fa que l'ajut públic sigui del tot necessari.

A la darrera part d'aquest bloc, sorgeix el tema dels joves, del canvi generacional i de la necessitat de **renovació cultural**.

2.4.2. Propostes

- Proposta 1** Tenir en compte els processos creatius en les convocatòries de subvencions.
- Proposta 2** Creació d'aliances entre el sector públic i privat per tal de posar el valor social de la cultura al centre.
- Proposta 3** Visibilitat i reconeixement de les professions que hi ha darrere les activitats culturals.
- Proposta 4** Recuperació dels espais i del carrer, obrir les portes de la cultura a la ciutadania. Cal apropar-la (que estigui present a les biblioteques, centres cívics, escoles, mercats, places, etc., allà on és la gent).
- Proposta 5** Calen processos participatius i llenguatges diferents que arribin a una ciutadania diversa.

2.5. Eix 5 – Per què no fem un pas endavant entre tots i totes?

2.5.1. Diagnosi

Aquesta darrera part de la taula se centra en la necessitat d'aquesta Llei per poder protegir i fer efectius aquests drets i garantir, així, l'accessibilitat i la inclusió.

2.5.2. Propostes

- Proposta 1** Assegurar que la cultura arribi a tothom.

LA CULTURA ÉS EL TEU DRET. FES-LA LLEI

Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals

Informe de resultats de la sessió de 10 de gener de 2023

Sessió sectorial amb representants d'equipaments i serveis culturals

1. Assistència i participació

Ingrid Guardiola, directora del Bòlit, Centre d'Art Contemporani

Pep Vives, director general Promoció Cultural i Biblioteques

Aida Boix, directora del Centre d'Art Terres de l'Ebre-Lo Pati

Enric Vilagrosa, cap de la Secció de Planificació, Avaluació i Qualitat, Biblioteques DIBA

CERC

Aina Roig, tècnica cultural de la Diputació de Barcelona CERC

Mònica Borrell, directora del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT)

Àlex Susanna, director de la Fundació Vila Casas

Montse Catllà, directora general de L'Atlàntida de Vic

2. Recull d'aportacions

A continuació es presenten les aportacions per àmbits de treball. En aquesta sessió s'han treballat bàsicament 5 eixos:

2.1. Eix 1 - Per què la cultura no arriba a tothom?

2.1.1. Diagnosi

Hi ha un element que limita, més enllà de la qüestió geogràfica. El tema també és econòmic i social. Així mateix, la cultura no arriba a tothom perquè el mateix camp cultural genera una espècie de barrera que els n'allunya. Per això resulta central treballar conjuntament entre institucions, equipaments, serveis i usuaris culturals. Però també cal més pressupost per poder tirar endavant aquesta línia d'acció perquè la societat integri l'hàbit cultural.

La proximitat cultural és un punt important. Per exemple, el cas de les biblioteques. És central animar la participació de l'usuari per a la construcció i la creació conjunta i que l'usuari no sigui només un actor

passiu. El problema potser no és de la cultura, sinó de l'usuari. Quines són les qüestions que impedeixen o dificulten que l'usuari accedeixi a la cultura? Potser l'educació pot ser una qüestió clau per a l'accés, més enllà del poder adquisitiu.

Si cal posar atenció en un factor que dificulta la facilitació a l'accés a les experiències culturals és que hi ha una escissió entre el món cultural i el món educatiu, o el món cultural i la societat general. Passa per exemple al món de la música clàssica. Aquest últim es restringeix a les vivències particulars, vinculades a la família, etc.

La introducció de les pantalles a les escoles és un problema, no pas per les pantalles, sinó per com es treballa l'accés als diferents tipus de continguts. Un altre punt rellevant és la relació entre cultura i mitjans de comunicació com a grans instruments per discutir sobre la cultura. Els mitjans reflecteixen els tipus de cultura que en part també assumim.

La cultura arriba a tothom i tots fem cultura; el que passa és que es visibilitza poc el que fem i gaudim des de la cultura. No tenim tan present que sortir al carrer, manifestar-nos, etc., també és un acte cultural.

Què és "cultura"? Com una etiqueta, hem de tenir clar que també hi ha formes creatives, com ara les arts del carrer o l'*street art*. Quins tipus de públics hi ha i quines cultures? Cal considerar les minories i les dissidències. Qui són els que accedeixen a la cultura? Com ho hem de fer per incloure totes les cultures i tota la gent?

Cada sector específic té unes dificultats i particularitats inherents i, encara que siguin similars (festivals, museus, etc.), també presenten problemes concrets. No cal anar a un terreny generalista i abstracte per discutir la cultura, sinó que cal considerar-la en termes més definits.

Cal una llei de cultura (en general) per incloure, en principi, les moltes realitats culturals. I després visibilitzar aspectes més específics (lleis de menys abast) que identifiquin les preocupacions de subsectors i poblacions en particular.

2.1.2. Propostes

Proposta 1 Generar mecanismes per "apropar la cultura" a les persones.

Proposta 2 Fomentar activitats culturals d'oci i entreteniment per tal de frenar les desigualtats que es generen fora de l'espai escolar. Treballar també en aquest aspecte amb les famílies.

2.2. Eix 2 – Per què no puc participar en les programacions culturals del meu poble o del meu barri?

2.1.1. Diagnosi

Continuant entorn de la relació entre cultura i educació, en aquest camp tampoc no s'observen processos participatius clars. Si en aquest àmbit no es fomenta la participació real, resulta difícil que es pugui traslladar al camp cultural. Al camp educatiu de l'ensenyament artístic s'hi ha fet molt bona feina. Ara cal treballar per atraure el talent local que es va formar aquí, però que ha hagut d'emigrar.

Cal donar sentit i implicació als recursos i equipaments. Cal tenir bons recursos, bons equipaments per compartir, com un servei per a la societat i posar la gent al centre. Per assolir això, es requereixen més

recursos i més continuïtat del treball en la programació. En general, no es pregunta als usuaris (a la gent jove, per exemple) sobre la programació. Si poguessin participar més activament des del començament en l'equipament/servei, es podria treballar millor per enfortir la comunitat.

Quina capacitat d'agència té la gent per participar-hi? Tot i que hi ha municipis que tenen certes infraestructures i possibilitats de participació, en d'altres encara és un dèficit per ajudar en aquest sentit. Els municipis han de tenir més en compte les preocupacions de joves, poblacions minoritàries, poblacions migrants, etc. No necessàriament construir les programacions sobre la base dels seus interessos, però sí escoltar més la seva veu.

Hi ha participació també en les convocatòries (beques, ajudes, etc.), però està present una preocupació del sector públic per accedir a fons dels professionals. Hauria d'anar de bracet de l'Estatut de l'artista, per exemple.

De què parlem quan parlem de cultura? Es manté la tensió entre cultura popular i alta cultura. Tot és cultura, però inevitablement cal esmicolar les diferents formes culturals per identificar les preocupacions particulars. Un aspecte que caldria fer és identificar les diferències perquè no quedi en l'abstracció.

On queda en tot això la "cultura catalana"? Sobre la cultura catalana hi ha un cert sentiment d'inferioritat, moltes vegades la veiem pitjor del que és realment. No sempre se sap reconèixer tota la feina que s'ha fet. És indispensable reconèixer que la nostra és la cultura catalana. És necessari projectar els nostres propis creadors, és molt important potenciar la "creació autòctona". Per exemple, en concerts de música clàssica, que hi hagi més presència de músics locals.

Cal valorar el que ja es té. Potser un dels actius principals de Catalunya és la capacitat associativa. Estaria bé mantenir-la i potenciar-la. És per això que es manté el llegat cultural, patrimonial, etc. De la mateixa manera, hi ha eines, hi ha una bona imbricació entre sector públic i sector públic.

2.2.2. Propostes

Proposta 1 Crear referents vocacionals perquè acompanyin els estudiants de l'àmbit educatiu als equipaments culturals.

Proposta 2 Incloure artistes locals catalans a les programacions culturals.

Proposta 3 Donar visibilitat a les diferents expressions culturals i tenir cura de no córrer el risc, als municipis petits, de promoure únicament la cultura popular.

2.3. Eix 3 – Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?

2.3.1. Diagnosi

La desigualtat entre homes i dones és un reflex de la societat. La Llei hauria de permetre i garantir que les desigualtats de gènere al camp cultural s'erradiquin.

Estem vivint un moment de contradicció. Hi ha sectors feminitzats, però quan s'arriba a un cert nivell de responsabilitat als equipaments culturals, les dones no hi accedeixen. És un problema que va més enllà del sector de la cultura. És un problema social més ampli.

És necessari reivindicar més referents dones de l'àmbit cultural. Amb la característica de dones i locals. Però com es fomenten les referents culturals? A l'àmbit educatiu i artístic, de les que han tingut un paper

rellevant en el camp cultural, de quines dones es parla? Per exemple, al cinema, a la pintura, etc. Què passa amb el lloc de les dones migrants a Catalunya?

Tot i que hi ha alguns indicis de canvis, encara queda feina per fer. És evident que cal corregir aquest punt a les programacions. És clar que cal generar un equilibri de forces.

És important també generar criteris qualitatius per fomentar la igualtat i l'accés a la participació cultural de les dones, més enllà del que és quantitatiu (per exemple, assolint un nombre equilibrat de dones i homes). Cal considerar factors com la conciliació familiar, per exemple.

2.3.2. Propostes

Proposta 1 Reivindicar més referents dones a l'àmbit cultural.

Proposta 2 Generar un nombre més gran de diagnòstics sobre el lloc de les dones als sectors culturals.

Proposta 3 Tenir en compte en les subvencions públiques el criteri d'equilibri entre dones i homes.

2.4. Eix 4 – Per què les condicions laborals dels i les artistes i professionals de la cultura són tan precàries?

2.4.1. Diagnosi

La cultura és una prioritat, però ara no es percep que ho sigui. Des de fa almenys deu anys fins a l'actualitat s'observa cada cop més precarització. És necessari donar una resposta molt concreta a aquesta situació de precarietat de l'artista. És important fer visible la professionalització de l'artista.

Hi ha un conjunt de factors que incideixen en la precarització. Potser l'aspecte vocacional ens acaba condicionant, en el sentit d'estar treballant i fer feines molt mal remunerades. Per exemple: escrivint articles, fent conferències, pròlegs, taules rodones, avanços d'autor, etc. Fins i tot algunes d'aquestes tasques actualment es fan sense remuneració econòmica. Això també pot generar deserció del camp cultural.

Des de l'àmbit públic, encara hi ha mostres importants de no pagar a un artista a canvi de publicitat. Hi ha una responsabilitat actual molt important per part de les institucions públiques del mal pagament als artistes. Les externalitzacions han fet mal a l'administració pública. Per exemple, cobrar mesos després de fer la feina precaritza el sector.

El teixit associatiu també és un risc en la vocació, ja que hi ha el temor de cobrar pel fet de tenir una proximitat.

Som un país petit. El problema és que hi ha més talent que mercat, és així? Aleshores s'hauria de poder esprèmer al màxim aquest mercat petit. El mercat és petit, però podria ser més gran, que beneficiés més el sector artístic.

2.4.2. Propostes

Proposta 1 Millorar el pagament del treball professional des del sector públic.

Proposta 2 Reconèixer la formació i els estudis superiors dels artistes per prestigiar la professió.

Proposta 3 Explotar al màxim el mercat consumidor local que beneficiï el sector artístic.

2.5. Eix 5 – Per què no fem un pas endavant entre tots i totes?

2.5.1. Diagnosi

Paraules de tancament de la trobada.

LA CULTURA ÉS EL TEU DRET. FES-LA LLEI

Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals

Informe de resultats de la sessió de 18 de gener de 2023

Sessió sectorial amb representants de l'àmbit acadèmic

1. Assistència i participació

Sr. Nicolas Barbieri, professor agregat de la Universitat Oberta de Catalunya.

Sra. Anna Goycoolea Artís, encarregada cultural del consolat de Mèxic a Barcelona, directora de Projectes Instituto del #PatrimonioCulturalInmaterial.

Sr. Alfons Martinell, director honorífic de la Càtedra Unesco: "Polítiques Culturals i Cooperació" i membre de la Junta Directiva del Cercle de Cultura de Barcelona.

Jordi Pascual, coordinador fundador de la Comissió de Cultura de l'organització mundial de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU).

Sr. Joaquim Rius Ulldemolins, catedràtic de Sociologia a la Universitat de València.

Sr. Xavier Torrens, professor titular en Ciència política de la Universitat de Barcelona.

Sr. Anna Villarroya, professora i investigadora en Polítiques i economia de la cultura de la Universitat de Barcelona.

2. Recull d'aportacions

A continuació es presenten les aportacions per àmbits de treball. En aquesta sessió s'han treballat bàsicament 5 eixos:

2.1. Eix 1 - Quins haurien de ser, al vostre entendre, els continguts o blocs estructurals d'una Llei de drets culturals?

2.1.1. Diagnosi

En una de les primeres intervencions de la sessió s'assenyala que si bé trobem referències als drets culturals, en tant que drets fonamentals, a la Constitució espanyola (article 27, en què es recull el dret a l'educació), l'Estatut d'autonomia de Catalunya (article 22, en què es recullen els drets i deures en l'àmbit cultural) i en lleis sectorials, en 40 anys no s'ha fet una llei com la que s'està plantejant. En aquest sentit, si bé hi ha referències a aquests drets en diferents regulacions nacionals i internacionals (com el Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals del 2010), que situen la persona al

centre, una de les comeses principals de la *Llei seria donar garantia d'aquests drets*, consolidar-los. Hauria de ser una mena de nou contracte social per a la cultura que donés una protecció i garantia al compliment d'aquests drets, i establir, per tant, mecanismes efectius de denúncia en cas de vulneració (ex., síndic de greuges, relator/ora). Hauria de ser *una Llei amb disposicions generals a desenvolupar en altres normatives*.

Es fa referència també a la necessitat de tenir en compte la *digitalització* a l'hora de parlar de l'exercici dels drets culturals. I, en concret, que la digitalització de la cultura també té les seves bretxes, ja siguin materials, educatives, de capacitats, etc., que dificulten l'accés a la cultura. Aquestes bretxes es manifesten no només en relació amb l'accés de la cultura, sinó també en la participació cultural. Es qüestiona si totes les diversitats estan presents en el món digital, si les minories culturals són representades a les plataformes. En aquest sentit, hi ha estudis anglesos que parlen que el que és digital és una dificultat afegida, perquè el seu component elitista dificulta la participació de tothom. Es parla també de la retribució justa dels creadors i professionals de la cultura.

Respecte a aquests mínims, els quals hauria d'establir una Llei de drets culturals, es parla de la necessitat d'incloure *uns principis, així com mecanismes que permetin l'exercici dels drets culturals*. Un d'aquests mecanismes és la coordinació entre diferents ens dins l'administració pública, el sector privat (amb afany de lucre i sense) o la societat civil. A Mèxic, per exemple, la llei estableix la creació d'un òrgan col·legiat format per 3 nivells: l'administració pública, especialistes i estudiosos i sector cultural. En aquest sentit, és important la fixació de reunions per implantar directrius de feina, i assegurar-se així la seva eficàcia. S'assenyala la importància de buscar canals de comunicació amb la societat.

En relació amb els continguts de la Llei, es parla de la *institucionalització d'uns serveis mínims* que tota administració pública hauria de protegir i oferir, ja sigui des de la mateixa administració, amb una oferta pública, o des del sector privat, amb finançament públic.

També es posa en relleu la necessitat d'establir un *sistema d'informació cultural* que reculli i homologui tota la informació per àmbits culturals, des d'estadístiques fins a regulacions, convocatòries de subvencions, etc., i que estigui a disposició de la ciutadania.

En l'àmbit concret dels drets que hauria d'incloure la Llei, es parla sobretot del *dret a la participació en la vida cultural*, i es posa l'accent en la participació de la ciutadania en la comunicació, producció i representació, però també en la presa de decisions. Respecte a aquest darrer aspecte, es parla de la necessitat d'establir instruments més efectius per a la participació de la gent, i que aquesta participació impliqui des dels grans equipaments de la ciutat fins als centres de barri.

Es comenta que, en parlar de creació comunitària, aquesta última no només tingui lloc a la perifèria.

Hi ha dues intervencions en relació amb el terme "cultura catalana". Mentre que una esmenta la necessitat de parlar de "cultures" en plural, l'altra assenyala que el fet de parlar de pluralitat i diversitat de la cultura és suficient.

La Llei també hauria de *definir les bases de la participació social, privada i internacional*. En concret, es parla de la manca de polítiques per a la ciutadania, de suport públic a projectes que són endegats per la ciutadania.

Es posa damunt la taula l'existència de dues dinàmiques: si el que es vol és el reconeixement dels drets culturals o bé l'ordenació del Sistema Cultural (que només serien els sectors culturals). Altres intervencions també argumenten la necessitat que la Llei sigui prou general, que no entri en gaires detalls, ja que això la faria poc viable. Es diu que, fins ara, des de les institucions públiques el que s'ha fet és proveir una oferta cultural pública i uns serveis, *l'enfocament dels drets culturals suposa un allunyament de la institucionalització*, de manera que les administracions públiques estableixen les bases per tal d'impulsar la iniciativa privada i social. Parlar de l'exercici dels drets culturals suposa anar a la base, a la societat. Es diu que la Llei podria incloure tant el reconeixement de drets com l'ordenació del Sistema Cultural, de manera que el subsistema (amb els diferents sectors culturals) es desenvolupés en lleis posteriors.

La Llei també hauria d'incloure el *pilar bàsic de l'avaluació* (econòmica, social, etc.). Fins i tot es podria parlar d'una caixa d'eines per al “disseny i avaluació de les polítiques culturals destinades a fomentar l'exercici dels drets culturals”. Es posa en evidència la importància del disseny de la política cultural i, en concret, de la necessitat d'utilitzar enfocaments i metodologies diversos. Hi ha consens en la rellevància del seguiment i avaluació de les polítiques i en la necessitat que hi hagi conseqüències en cas d'incompliment, i així poder assegurar l'efectivitat de l'exercici d'aquests drets. Els contractes programes són una eina, però n'hi ha més. De fet, és un tema que ja s'ha treballat a Catalunya i s'hauria d'aprofitar el que ja s'ha fet i estudiat.

Es fa esment de la importància del nivell local en l'àmbit cultural, del fet que gran part de la programació cultural és local i que, de vegades, aquesta programació no depèn de les necessitats i drets, sinó dels interessos sectorials que restringeixen la representació de la diversitat cultural que hi ha al territori.

2.1.2. Propostes

- Proposta 1** La Llei hauria d'establir el dret a la participació cultural en un sentit ampli, que també inclogui la participació en la creació, comunicació, representació i gestió de la cultura.
- Proposta 2** La Llei hauria de fer esment de la digitalització i incorporar elements correctors de les bretxes que es produeixen en el món digital i que agreugen encara més les bretxes que hi ha al món físic.
- Proposta 3** La Llei hauria de definir les bases de la participació social, privada i internacional.
- Proposta 4** La Llei hauria d'especificar totes les diversitats que hi ha al territori.
- Proposta 5** La Llei hauria d'establir un sistema de denúncia en cas de vulneració dels drets. Cal que la Llei abordi el tema de les garanties per tal de protegir i vetllar per l'efectiu compliment d'aquests drets.
- Proposta 6** Cal apostar perquè aquesta Llei permeti el canvi del Sistema Cultural actual.
- Proposta 7** La Llei hauria d'assegurar uns recursos per a la cultura.
- Proposta 8** La Llei hauria de definir uns mecanismes de coordinació dins de l'àmbit cultural, però també amb altres àmbits i actors.

2.2. Eix 2 - Quines mesures proposaríeu per incorporar els col·lectius que no accedeixen ni participen en la vida cultural del país?

2.2.1. Diagnosi

Una de les intervencions fa èmfasi en el fet que “tothom té vida cultural” i, per tant, s'hauria de veure com podem enriquir aquesta vida cultural. Es parla de la possibilitat de creació de públics en centres polivalents, amb models de política cultural *bottom-up*.

El fet que hi hagi una part important de la població que no accedeix a la cultura més institucionalitzada fa necessari anar a buscar aquesta gent per tal que pugui tenir una mica més de poder sobre les seves vides. Des dels espais públics, però també des d'aquells que reben ajuts públics, aquesta desigualtat es podria mitigar dedicant un percentatge del pressupost a projectes socials. Cal creure's, però, aquest impacte que

la cultura té en l'individu, en la comunitat i en la societat, i per això cal fer efectius aquests drets. Això, en molts casos, sobretot quan parlem de grans equipaments culturals, només es pot aconseguir amb un canvi institucional.

En relació amb aquesta part del pressupost destinada a projectes socials, es comenta que, de mitjana, els equipaments culturals tenen una despesa fixa del 30-35%, amb un marge limitat a l'activitat creativa o als projectes comunitaris, educatius, etc. Es posa l'exemple d'Anglaterra, on els equipaments culturals tenen departaments de creació comunitària, fet que deriva en projectes comunitaris amb gran impacte. S'hauria de canviar, doncs, el paradigma dels grans equipaments culturals a Barcelona, però també el dels equipaments municipals, biblioteques i centres culturals.

Es destaca també el fet que quan hi ha retallades en els equipaments, els projectes socials, educatius, etc., aquests últims són els primers que es veuen afectats.

Una de les primeres barreres a l'hora de parlar de l'accés a la programació dels grans equipaments culturals o a la cultura més institucionalitzada és que aquesta última és percebuda com a aliena per una part de la població. Les portes i les parets són una barrera, és necessari obrir les portes i també sortir a l'espai públic per propiciar el contacte amb aquesta gent que no hi accediria mai.

2.2.2. Propostes

Proposta 1 La Llei hauria de reforçar i estendre a tots els espais públics, però també als que reben ajuts públics, l'obligació de dedicar un percentatge del pressupost a projectes socials o directament a la cultura comunitària. Només mitjançant un canvi institucional es pot augmentar l'impacte de les polítiques culturals.

Proposta 2 Caldria incorporar veus diverses als grans equipaments culturals del territori. Un primer pas seria revisar els estatuts dels patronats per tal que aquests últims incorporin les veus de la societat, del sector, però també dels estudiosos i estudioses del sector cultural i la política cultural.

Proposta 3 En parlar dels grans equipaments culturals del territori, cal assegurar-se que les portes estiguin obertes a tota la ciutadania i, si és necessari, cal sortir al carrer.

2.3. Eix 3 - I per lluitar contra les desigualtats i iniquitats socials, de gènere, econòmiques, ètniques, etc., que es produeixen al sector?

2.3.1. Diagnosi

Una de les intervencions posa èmfasi en la franja de 0-3 anys i que la política cultural ja hauria d'incidir en aquestes edats per tal que tothom pugui viure una vida més equitativa.

També es comenta que quan a la Llei s'hi introdueixin conceptes com ara la inclusió, la igualtat i la diversitat, cal tenir en compte l'existència de totes les diversitats presents al territori, perquè n'hi ha moltes. Hi ha la perspectiva de gènere, però també la intercultural/multicultural, etc.

Una de les intervencions assenyalava que en tots els casos de desigualtat s'haurien d'implementar mesures de discriminació positiva.

2.3.2. Propostes

Proposta 1 Cal fer palès a la Llei les diversitats que hi ha al territori.

2.4. Eix 4 - Creieu convenient que una Llei de drets culturals incideixi en aspectes d'altres àmbits com la salut, l'educació, la sostenibilitat, el treball, el finançament, etc.? Com es podria fer?

2.4.1. Diagnosi

Una de les intervencions assenyalada que la pregunta es podria replantejar i, de fet, ens podríem preguntar quin és el compromís que el sector cultural vol tenir amb la societat. Què podem fer des del sector cultural per contribuir a una societat millor? En aquesta línia, també seria necessari saber i reconèixer què s'està fent culturalment en altres àmbits i enriquir-ho des de les instàncies polítiques dedicades a la cultura. Caldria connectar-nos amb aquests altres àmbits.

Es fa referència al binomi cultura-educació, que no s'hauria de separar. Endemés, es recalca el paper clau de la lectura, que hauria de ser un projecte d'Estat i es posa com a exemple Finlàndia.

També es parla de la interseccionalitat de la cultura amb el turisme.

2.4.2. Propostes

Proposta 1 Enfortir els lligams amb altres àmbits en els quals la cultura també pot tenir un paper rellevant per tal de millorar el seu impacte en la societat.

2.5. Eix 5 - Per avaluar les polítiques culturals i per ser més transparents, com podríem millorar la recollida i difusió de la informació del sector?

2.5.1. Diagnosi

Com a primer pas, caldria formar les persones que treballen a l'Administració en avaluació. També seria important disposar d'un observatori que recollís i ordenés totes les dades sobre cultura que ja hi ha i que són generades des de la Generalitat, els ajuntaments...

També es comenta que la Llei hauria d'establir l'obligatorietat de l'avaluació, però no hauria d'especificar com s'ha de fer.

2.5.2. Propostes

Proposta 1 Establiment d'un sistema d'informació cultural que reculli i harmonitzi tota la informació per àmbits culturals, des d'estadístiques fins a regulacions, convocatòries de subvencions, etc. Aquest sistema d'informació cultural ha de ser d'utilitat per a la ciutadania, el sector cultural, les universitats i centres de recerca, però també a l'Administració per al seguiment i avaluació de les polítiques.

Proposta 2 Caldria establir l'obligatorietat del seguiment i avaluació dels programes i de les polítiques per garantir dels drets culturals, però no d'una manera carregosa i que amplii la burocràcia, sinó efectiva i eficient.

LA CULTURA ÉS EL TEU DRET. FES-LA LLEI

Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals

Informe de resultats de la sessió de 23 de gener de 2023

Sessió sectorial amb representants de l'àmbit de la cultura popular

1. Assistència i participació

Adelaida Moya (DG Cultura Popular i Associacionisme Cultural)

Antoni Herrera (subdirector de Cultura Popular i Associacionisme Cultural)

Pau Mante (Associació de Cases de Música)

Josep Santesmasas (Centres d'Estudis de la Parla Catalana)

Montserrat Gual (Moviment Coral Català)

Josep Maria Cortès (Colles Castelleres de Catalunya)

Pep Morella (Federació d'Ateneus de Catalunya)

Xavier Tresseras (Confederació Sardanista de Catalunya)

Rosa M. Provencio (Ens de l'Associacionisme Cultural)

Montserrat Cadevall (Federació Catalana d'Entitats Corals FCEC)

Josep Peramiqúel (Coordinadora de Pastorets de Catalunya)

2. Recull d'aportacions

A continuació es presenten les aportacions per àmbits de treball. En aquesta sessió s'han treballat 4 eixos:

2.1. Eix 1 – Per què la cultura no arriba a tothom?

2.1.1. Diagnosi

El fet **econòmic** és important pel que fa a l'accés i la participació cultural, però també hi incideix la manca d'interès.

Generalitzant, els horaris laborals dels col·lectius amb rendes baixes són molt extensos i això fa que tinguin poc temps per gaudir de l'oci i, de retruc, aquest fet pot condicionar una manca d'interès. És necessari que l'escola tingui un programa per garantir aquesta connexió amb el fet cultural.

Pel que fa a les colles, les persones que tenen pocs recursos i que treballen amb horaris molt extensos tenen dificultats per formar part del món associatiu i, quan es jubilen, és difícil que hi entrin. Per això, són importants els programes de sensibilització i educació artística.

Les **ajudes** són un bon suport, però cal que es rebin a temps, no mesos més tard d'haver iniciat l'activitat artística o de formació. Per posar en pràctica el dret d'accés a la cultura, hauria d'haver-hi polítiques de serveis socials que garantissin que les dificultats econòmiques no siguin un problema a l'hora d'accedir a la cultura.

Per exemple, la pràctica musical té un cost mitjà de 80 €/mes, perquè majoritàriament es tracta de classes extraescolars. Hauria d'haver-hi un canvi en el règim general de **l'ensenyament per incloure la formació artística**, perquè si toques un instrument, formes part d'un grup, pugues a un escenari per fer un concert, etc., el fet de viure totes aquestes experiències farà que tinguis més connexió amb l'activitat artística i hi puguis tenir continuïtat.

Relacionat amb el tema econòmic, és important que les activitats artístiques tinguin un cost. Per exemple, en el cas dels cantaires, hi ha **una quota**, no elevada, però hi és, i és necessària, ja que és important conscienciar la gent que la cultura té un cost. Si no, hi ha gent que va a concerts quan són gratuïts, però no hi va quan s'han de pagar. Així mateix, el local gratuït no existeix, té un cost.

Es parla que, si de base t'han **anat "injectant el verí de la cultura, després la consumeixes"**. És a dir, educació 360°.

Pel que fa a la cultura popular, es comenta que el 90% de la cultura popular és gratuïta, llavors no es tracta d'un problema econòmic o per la situació laboral, sinó que és per **una manca d'interès** per la cultura que implica sortir de casa quan a casa ho tens tot.

Per exemple, les persones que participen en les sardanes són gent gran i amb la COVID-19 es va notar molt la disminució de la seva participació. S'han trencat les dinàmiques de sortir al carrer, sobretot a causa de la COVID-19.

També es parla dels problemes de comunicació amb serveis socials, l'Ajuntament... Pel que fa als ateneus, el problema és arribar a la gent; la Generalitat i els ajuntaments haurien de buscar recursos. En aquesta línia, es comenta que s'haurien de saber quins *inputs* rep la societat i amb això fer la comunicació, perquè no es programin només grans esdeveniments.

Pel que fa als **espais de cultura viva**, l'administració pública a vegades ha estat excessivament gelosa quan es trepitgen drets, i és quan es restringeixen els espais de cultura viva, perquè s'han regulat des d'altres departaments, com pot ser des d'Interior, i s'ha donat prioritat a la queixa d'un veí. Perquè hi ha barris i equipaments que ofereixen de manera altruista espais, i es fan programacions que l'administració pública no faria mai.

El CoNCA no ha tingut en compte la xarxa associativa del territori. Per exemple, no cal construir noves escoles de música si hi ha entitats que ja ho fan, el que caldria és ajudar les entitats que ja existeixen i promoure l'associacionisme.

És important posar tots els mitjans per al creixement del teixit associatiu, però també és important tenir una cultura popular sostinguda i de qualitat i detectar què és el que falla. Per exemple, els centres cívics tanquen a les 22 hores, llavors una coral no pot entrar a assajar perquè assagen a la nit.

Per tant, es tractaria d'un problema econòmic, cultural i d'interès en una societat d'immediatesa total. El cost de ser atractius és molt elevat.

2.1.2. Propostes

En relació amb **com** millorar l'accessibilitat:

- Proposta 1** Prescriure, en el cas dels ateneus, activitats per part de la Generalitat, l'Ajuntament, etc., perquè busquin recursos que facilitin que la gent pugui accedir a les activitats culturals.
- Proposta 2** Promoure, des de les escoles, la vida cultural i activitats perquè connectin amb la cultura popular. Per exemple, iniciar els infants en la cultura popular mitjançant un grup de batucada, una coral, castellers, gegants...
- Proposta 3** Incorporar polítiques de serveis socials per solucionar els problemes econòmics pel que fa a l'accés a la cultura.
- Proposta 4** Oferir una formació artística àmplia dins del règim general de l'ensenyament.
- Proposta 5** Promoure la cultura viva i vetllar perquè l'administració pública no prohibeixi d'entrada activitats i espais de cultura viva si hi ha un conflicte entre dues parts.
- Proposta 6** Promoure que la gent jove s'apropi a la cultura i aconseguir, d'aquesta manera, nou públic.

2.2. Eix 2 – Per què no puc participar en les programacions del meu poble o del meu barri?

2.2.1. Diagnosi

Es parteix de la idea que **cada lloc té unes dinàmiques** pel que fa a la participació. El mateix Ajuntament vol ser excessivament protagonista i vol dirigir l'activitat, i el que hauria de fer és deixar que el teixit associatiu fos el protagonista. Per exemple, en el cas de les festes de localitats on l'èxit prové del teixit associatiu.

En aquest sentit, es comenta que els centres cívics imposen programació als equipaments i que haurien de ser les associacions qui programessin, cosa que no passa als ateneus.

Altrament, s'haurien de **facilitar els tràmits** per part dels tècnics de l'Ajuntament. Per exemple, s'hauria de fer com en altres àmbits, com en la construcció, que es tramita el permís i l'actuació de l'Administració és posterior. En aquest sentit, l'Administració hauria de facilitar l'activitat a les associacions, ja que actualment és necessari tenir llicència per a tot i això comporta molt de temps de gestions administratives.

Les associacions tenen moltes obligacions. Si bé és cert que són necessàries per controlar els diners que reben de l'Administració, aquest fet també ofega per tots els tràmits administratius que comporta. En relació amb això, es parla que hi ha colles que s'han ajuntat en un sol CIF per rendibilitzar recursos.

Un altre factor clau és el **relleu generacional**, quan s'aconsegueix que un grup de joves es posi al capdavant d'una entitat o agrupació. Quan això passa, sigui perquè hi ha hagut un canvi generacional o per la incorporació de les dones, es nota.

També es parla del gran canvi de les associacions quan la gent en passa a ser sòcia, en comptes de clients. Manca gent a les associacions que vulgui assumir responsabilitats i costa que participin en les juntes.

2.2.2. Propostes

- Proposta 1** Promoure que les associacions siguin protagonistes en la programació cultural.
- Proposta 2** Alleugerir els tràmits burocràtics en relació amb la programació i producció d'activitats culturals per part de les entitats.
- Proposta 3** Promoure el canvi generacional a les associacions.

2.3. Eix 3 – Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?

2.3.1. Diagnosi

En relació amb la desigualtat que hi ha entre homes i dones en la cultura popular i la professional, s'aprecia el canvi quan es fa el pas a la professionalitat. Es parla que als extrems, el 99% són dones, i que en la cultura popular l'autoria no és important.

Hi ha moltes veus que parlen de la **manca de referents**. A les disciplines en què hi ha referents i que surten a la televisió (per exemple, el futbol), l'activitat augmenta. En música, manquen dones referents, i la Llei hauria de fer una discriminació positiva en aquest sentit. Costa de trobar professionals dones, però si es busquen, això farà que n'hi hagi més: oferta-demanda.

Sobre les **polítiques de discriminació positiva**, no hi ha consens, perquè s'emfatitza que poden haver-hi dificultats per trobar dones segons per a quina tasca i es podria acabar suspent un espectacle per aquesta discriminació positiva, tampoc no és bo forçar, s'ha de fer progressivament.

A les colles de castellers, la **progressió ha sigut natural**, perquè s'ha vist que les dones són més lleugeres i a partir del nivell de quarts ara és difícil trobar-hi homes.

També es parla que **donar visibilitat a les dones** és important en papers que avui dia només fan els homes i posar en relleu les que ja hi són, per estimular, d'aquesta manera, les altres.

Posar l'accent en el valor intel·lectual de la persona com un "Jo ho vull, jo puc".

2.3.2. Propostes

- Proposta 1** Visibilitzar les dones que ocupen llocs que fins ara només ocupaven els homes.

2.4. Eix 4 – Per què les condicions laborals de la gent que treballa en la cultura són precàries?

2.4.1. Diagnosi

Les dades mostren que durant la pandèmia el nombre d'afiliats a la Seguretat Social va baixar considerablement en tots els àmbits. Si bé és cert que després dels primers mesos de pandèmia les xifres van anar a millor en altres àmbits, l'àmbit de la cultura no es va recuperar de la mateixa manera.

Entre d'altres, és necessària la **rebaixa de l'IVA cultural**.

De la precarietat també se'n culpa els equipaments, **es contracta sense factura** per estalviar aquest 21% d'IVA. Es diu que si hi hagués aquesta rebaixa del 21% es contractaria més, però aquí també es parla del cost de la seguretat social que s'ha d'assumir i es parla que això també interessa, pensant en la jubilació.

Quan són feines puntuals, no es declaren. També es fa contractació diària, que és una forma de contractar que amb la reforma laboral del 2022 s'ha tornat més difícil de fer. Així mateix, com més factures es tenen, més ajuts hi ha.

És important l'ús que fa el públic dels equipaments. Es parla que, per exemple, els instituts a les tardes romanen tancats i és un espai que podria ser compatible amb la cultura popular. Si vas a l'institut, vas a classe i fas una extraescolar, però quan finalitza l'època d'institut, segueixes anant-hi perquè fas allà l'activitat. En la línia d'aquest tipus d'espai es parla que el director/ora del centre pot no voler oferir-lo, bé perquè no hi ha permisos, perquè s'han de pagar les despeses de subministrament...

2.4.2. Propostes

Proposta 1 Rebaixar el 21% de l'IVA cultural.

Proposta 2 Vetllar perquè els professionals de la cultura tinguin contracte i puguin accedir a subvencions que els facilitin la tasca de programació.

Proposta 3 Optimitzar els equipaments, en comptes de crear-ne de nous d'entrada.

LA CULTURA ÉS EL TEU DRET. FES-LA LLEI

Procés participatiu per a la garantia i promoció dels drets culturals

Informe de resultats de la sessió de 26 de gener de 2023

Sessió sectorial amb representants de l'àmbit del tercer sector

1. Assistència i participació

Elisenda Riera, voluntariat a la Fundació Pere Tarrés

Soraya Ares, Fundació Bayt al-Thaqafa

Karlos A. Castilla Juárez, professor UPF i investigador sènior a l'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC)

Adrian Crescini, LaFede

Maria Rubia, Unión del Pueblo Romani

Seo Cizmic, Romano Kher - Casa Romani

Paqui Perona, presidenta de l'associació Veus gitanes (Romane Glasura)

2. Recull d'aportacions

A continuació es presenten les aportacions per àmbits de treball. En aquesta sessió s'han treballat bàsicament 4 eixos:

Eix 1 – Per què la cultura no arriba a tothom?

Diagnosi

En primer lloc, s'obre el debat sobre **què entenem per cultura** i de quina cultura estem parlant (autòctona, hegemònica, majoritària, diversa, mediàtica, comercial, intercultural...), ja que això lliga amb la pregunta plantejada: quina és la cultura que no està arribant a tothom? Es posa l'exemple de cultures que sí que estan arribant i que les comunitats viuen en el seu dia a dia, com ara al barri de la Mina. Es recorda que al preàmbul de l'Estatut de Catalunya s'hi indica que Catalunya és un lloc de cultures, en plural, i es recorda que si parlem de "cultura" en singular, aquesta última resulta excloent. Es comenta que s'hauria de treballar per una "cultura catalana" de què tothom es pogués sentir part.

Cal trencar amb la idea de la **cultura hegemònica** i apostar per la diversitat cultural. Sempre hi ha un element comercial que condueix o encamina el consum de la majoria de gent i que decideix "què hem de consumir". Cal preguntar-nos qui ens porta a consumir-la i per què la consumim.

Cada cultura està pensada per un públic específic i potser la cultura no està arribant a la població perquè la gran majoria de produccions culturals estan pensades per ser consumides i viscudes des de la **participació passiva**. S'ha d'anar obrint el ventall a altres tipus de consum, cocreació... i crear i oferir productes culturals que interpel·lin públics diversos i donar-los cabuda, sense tendir a la folklorització, ja que aquesta acaba generant rebuig. Cal pensar, doncs, en polítiques de coproducció entre uns i altres que s'allunyin del model *bottom-up*.

Propostes

- Proposta 1** Oferir productes culturals que interpel·lin públics diversos.
- Proposta 2** Crear produccions culturals que no només comptin amb una participació passiva del públic.
- Proposta 3** Apostar per la diversitat cultural i així trencar amb la idea de la cultura hegemònica.
- Proposta 4** Vetllar perquè Catalunya aculli i reconegui tot el conjunt de cultures que hi conviuen i no parlar de "cultura" en singular.

Eix 2 – Per què no puc participar en les programacions culturals del meu poble o del meu barri?

Diagnosi

Les **programacions culturals** sovint les fa gent que decideix per altres col·lectius, "jo sé el que tu necessites" consumir en termes de cultura. Així doncs, cal treure's les mirades de privilegi del damunt i prendre consciència de la diversitat que conforma la societat.

A l'hora de dissenyar i programar activitats i propostes culturals, cal recuperar el perfil dels educadors de barri o mediadors i apostar per formar equips multidisciplinaris en aquestes estructures i espais de democràcia, sempre vigilant que la cultura dominant no es converteixi en la protagonista que "deixa una mica d'espai" a la resta. És per això que cal que des de l'Administració es **dignifiquin les altres cultures**, per tal de desconstruir la cultura hegemònica. Sovint la reivindicació del propi espai cultural com a necessitat ha forçat a crear barreres i s'ha d'anar transformant en la **mirada intercultural**.

Pel que fa al **patrimoni cultural**, es pregunta què s'està fent per reconèixer tota la diversitat cultural que hi ha a Catalunya i el seu patrimoni. Es recorda el Conveni de Faro (Conveni Marc del Consell d'Europa sobre el valor del patrimoni cultural per a la societat). També es comenta que falten dades per conèixer i tenir present aquesta diversitat. A l'hora de fer enquestes, es perd molt fàcilment la riquesa cultural i d'identitat que hi ha entre la població de Catalunya. Si només es recull entre "nacional/estranger", es perden molts matisos i no hi ha capacitat per contrastar i conèixer la diversitat de la realitat de Catalunya.

Identitat i cultura van juntes i cal dignificar i reconèixer les diferents "catalanitats" existents, no només les cultures i comunitats que fa més temps que viuen a Catalunya, sinó de tot el conjunt i la pluralitat presents avui en dia. Cal també tenir present la diversitat que hi ha dins de cada cultura (per exemple, la cultura gitana és molt rica i diversa, no és una sola ni la que surt als mitjans, hi ha una part de la cultura gitana que roman estigmatitzada i poc legitimada).

Així mateix, es remarca la problemàtica de la **interseccionalitat** pel que fa a les dificultats de participació de la població (són molts els factors que interseccionen en les dificultats d'accés i participació). El **treball en xarxa** entre els diferents equipaments socials i culturals de barri (ateneus culturals, escoles, casal

d'avis...) permetria teixir una estructura de participació que funcionés per a cada cas concret i potenciar espais que la població ja utilitza normalment.

Pel que fa a les **ajudes o subvencions** de les quals depenen molts projectes petits de barri, cal que s'articulin processos perquè no quedin frenats al cap de pocs mesos de començar. Cal potenciar projectes sostenibles que no visquin depenent de resolucions d'ajudes o subvencions.

S'esmenta també la necessitat d'**espais segurs**, els equipaments culturals no sempre es perceben així (aquesta inseguretat pot afectar col·lectius, inquietuds, necessitats, etc.). A més de les barreres econòmiques, educatives, horàries, etc., hi ha barreres simbòliques que generen desconfiança a una part de la població que no s'hi veu representada o que no sent aquests espais com a propis. Cal apostar per crear i oferir entorns segurs on la gent se senti reconeguda, representada i interpel·lada i treballar en la confiança tot oferint diferents metodologies. En aquest sentit, és més fàcil que la cultura arribi a la població a partir d'espais segurs i propers, com poden ser les escoles, els carrers, els ateneus, etc. També es parla d'espais segurs i propers a l'hora de fomentar la creació, no només l'accés, com poden ser els centres cívics, etc.

Una de les intervencions assenyalada que diferents normatives aprovades al territori català, com ara la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència; la Llei 33/2010, d'1 d'octubre, de polítiques de joventut; la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, i la Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, entre d'altres, ja recullen referències als drets culturals. La Llei actual hauria d'establir, doncs, com activar-los i afavorir el seu compliment.

Propostes

- Proposta 1** Obrir més espais de participació adequats/segurs on es propiciï que persones diverses puguin assistir i parlar.
- Proposta 2** Potenciar equips multidisciplinaris a les estructures de govern de municipis i barris.
- Proposta 3** Apostar per un treball de dignificació de tot el conjunt de cultures que conviuen a Catalunya.
- Proposta 4** Fomentar el treball en xarxa i la cultura comunitària entre els diferents equipaments de barri (ateneus, escoles, casal d'avis, etc.) mitjançant la figura del dinamitzador cultural.
- Proposta 5** Visibilitzar els espais i estructures de participació amb agendes de participació que connectin la diversitat de cultures que hi ha al territori. Cal buscar, doncs, i de manera activa, aquests espais comuns.
- Proposta 6** Cal assegurar la sostenibilitat de les iniciatives comunitàries.
- Proposta 7** La Llei hauria d'afavorir el compliment dels drets culturals ja recollits en altres normatives aprovades al territori català.
- Proposta 8** Cal generar consciència, visibilitzar les diferents identitats culturals i aconseguir que els diferents col·lectius i necessitats formin part del disseny de la política. Això es pot fer a partir del reconeixement i la significació de personalitats representatives dins d'aquestes identitats diverses.
- Proposta 9** S'ha de vetllar per una participació que no estigui "enverinada", en el sentit que quedi restringida al barri.

Eix 3 – Per què hi ha tan poques dones directores d'orquestra?

Diagnosi

De nou, la **interseccionalitat** pren protagonisme a l'hora d'estudiar les problemàtiques en relació amb el gènere i la professionalització en cultura.

Cal una **resignificació de les tasques associades amb el món femení**, que potser no formen part d'espais hegemònics. Per exemple: l'artesanía, la confecció de vestimenta, la joieria...

Es fa esment també de la necessitat de reconeixement i visibilitat, de la necessitat de **referents**.

Propostes

Proposta 1 Posar quotes de discriminació positiva per a dones als llocs de govern de les institucions.

Proposta 2 Possibilitar la conciliació familiar, personal i professional per afavorir les trajectòries de les dones, mitjançant espais que facilitin la conciliació i alhora la creació.

Proposta 3 Aplicació de les mesures incloses a la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

Eix 4 – Per què les condicions laborals dels i les artistes i professionals de la cultura són tan precàries?

Diagnosi

Una de les primeres intervencions fa referència a les **desigualtats que es produeixen en l'accés als estudis i la formació artística**. Es parla també de la necessitat d'actualitzar l'oferta d'educació artística a les escoles, ja que és del tot necessari la revisió del currículum. Es recorden els beneficis que suposa tenir accés a les arts i la cultura, en tant que promotora de la llibertat de pensament, d'expressió, etc.

En relació amb la pregunta, hi ha consens a l'hora d'assenyalar que cal que la societat i el Govern **valorin la cultura**. Es diu que, com que es considera una activitat vocacional, no s'assimila a una professió i, per tant, no es remunera, o quan es remunera es fa inadequadament. Es fa referència també a l'*star system* de la cultura i a la necessitat que sigui considerat art o cultura tant el que fa un artista de prestigi que exposa en un gran equipament com el que s'exposa en un centre cívic.

En línia amb el que passa en altres sectors, sembla que les activitats que depenen sobretot del capital humà (cultura, educació, sanitat, etc.) cada cop estan més precaritzades. S'introdueix també la diferenciació entre els sectors artesanals de la cultura (com, per exemple, les arts escèniques) i els industrialitzats (com l'audiovisual), més lligats al mercat i al predomini dels grans oligopolis.

Es fa referència als **mecanismes de finançament**. En concret, a com s'articulen les subvencions que acaben beneficiant molt pocs i provocant que els petits tendeixin a desaparèixer. En relació amb el 2% destinat a la cultura, s'assenyala la importància que aquest percentatge no vagi a parar als de sempre i, per tant, s'asseguri un repartiment que fomenti la diversitat. Es comenta també la necessitat de **disposar de dades que permetin veure a qui arriben aquests recursos** (dones, formats culturals més diversos, artistes amb discapacitat?).

Cal fer seguiment i avaluació de les polítiques, dels projectes i de les subvencions, **s'han de rendir comptes**, però cal reduir la burocràcia, les càrregues administratives, cal millorar els mètodes d'avaluació que ho acaben reduint tot a dades quantitatives, etc.

Propostes

- Proposta 1 Reforçar l'educació artística i cultural per a tothom, de manera que les dificultats d'accés a aquests estudis no derivin en un conjunt homogeni d'artistes i professionals de la cultura.
- Proposta 2 Revisar el currículum de l'educació artística que s'ensenya a les escoles.
- Proposta 3 Millorar la rendició de comptes, de manera que no quedi tot limitat a les dades/beneficis quantitatius.
- Proposta 4 Calen dades per poder analitzar la realitat d'aquests professionals. En la recollida de dades i en la seva anàlisi cal tenir en compte la perspectiva interseccional.
- Proposta 5 Cal que la societat valori la cultura, de manera que sigui capaç de percebre el seu potencial educatiu, de millora de la qualitat de vida, la seva contribució a la cohesió social, etc.